

Tullirikostorjunnan vuosikirja 2011

TULLI
TULLI
CUSTOMS

Sisältö

Pääkirjoitus	3
Rikostorjuntaa Läntisen tullipiirin alueella	4
Rikostilanne	5
Talousrikokset	6
Huumausainerikokset ja huumausaineiden lähtöaineet	12
Lääkkeet	19
Dopingaineet	20
Muut rikokset	23
Rikostorjuntaa tukeva toiminta	26
Kansainvälinen toiminta	27
Muu toiminta	30

Vastaava päätoimittaja
Esko Hirvonen

Päätoimittaja
Esa Annala

Toimitussihteeri
Marjut From

Toimitus
Mikko Alakärppä
Tommi Hartman
Jarkko Helin
Sauli Hukkanen
Anu Jaakkola
Kirsi Junttila
Petri Kivelä
Tarja Koskenlaakso

Harri Linnavuori
Seppo Mäkitalo
Mika Pitkänen
Ahti Pyökkänen
Lassi Salakka
Saila Soini
Torsten Södermann

Kuvat
Yhteistyökumppanit
Risto Silvola

Taitto Tuuli Jalo

Painopaikka Kopijyvä Oy 2012

Julkaisija: Tullin rikostorjunta

ISSN 2242-3265

Pääkirjoitus

Tullin rikostorjunnan organisaatio muutettiin vuoden 2011 alusta perusteellisesti. Rikostorjunta ei jakaudu Tullissa enää tullipiirijakoon, vaan muodostaa yhden valtakunnallisen kokonaisuuden. Rikostorjunta jakautuu neljään linjaan: vakavan rikollisuuden torjuntaan, talousrikostorjuntaan, rikostiedusteluun ja asiantuntijapalveluihin. Muutoksen ansiosta rikostorjuntaa pystytään järjestämään nyt entistä joustavammin ja tehokkaammin koko valtakunnan alueella. Samalla yhteistyö niin kansallisten kuin kansainvälistenkin viranomaisten kanssa on selkiintynyt. Valtakunnallisesta toimintamallista huolimatta rikostorjunnalla on edelleen vahva alueellinen edustus, mikä mahdollistaa Tullin voimakkaan panoksen paikallisesti ja yhteistyössä PTR-viranomaisten kanssa.

Organisaatiomuutoksen ohella myös rikostorjunnan koulutusjärjestelmä on uusittu ja lähes kaikki rikostorjunnan henkilöt ovat saaneet uudenmallisen peruskoulutuksen. Rikostorjunnan koulutus on laajentunut kattamaan peruskoulutuksen lisäksi tutkin-
nanjohtajakoulutuksen, talousrikoskoulutuksen ja useita erityiskursseja. Koulutus uudistus on kestänyt jo useita vuosia ja nyt sen tulokset alkavat näkyä toiminnan vaikuttavuudessa, mutta samalla se näkyy myös valinnanmahdollisuuksien lisääntymisenä yksilötasolla.

Organisaatio- ja koulutus uudistuksen jälkeen Tullin rikostorjunnalla on edessään mittava lainsäädäntöhanke. Kansallisesta tullilaista tullaan erottamaan omiksi laeikseen Tullia koskevat henkilörekisterisäännökset ja rikostorjuntaa koskevat säännökset. Uudistuksella tulee olemaan ratkaiseva vaikutus siihen, millainen tehtävä Tullilla tulee olemaan tulevaisuudessa kansallisessa rikostorjunnassa ja kuinka Tulli pystyy torjumaan niitä uhkia, joita esimerkiksi valmisteverokantojen nousu, lisääntyvä huumausaineiden kauttakuljetus ja alati lisääntyvä Internetin välityksellä tapahtuva laiton kauppa maahamme kohdistaa.

Lisäksi lakiuudistus on välttämätön, jotta Tullin rikostorjunta kykenee selviytymään kansainvälisistä velvoitteistaan rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi.

Rikostorjunnan kannalta Suomen tullin kolmas vuosisata alkaa ennätyksellisten tulosten saattelemana. Voimme olla varmoja, että viimevuosien kehitystyö johtaa oikeaan suuntaan, jotta Tulli pystyy jatkosakin tarjoamaan vahvan panoksen sisäiselle turvallisuudelle ja lainvalvontaviranomaisten yhteistyölle.

*Esko Hirvonen
Rikostorjuntapäällikkö*

Rikostorjuntaa Läntisen tullipiirin alueella

Läntisen tullipiirin alue on maantieteellisesti varsin laaja; alueeseen kuuluu runsaasti Pohjanlahden, Selkämeren ja Saaristomeren satamia, useita kansainvälisen liikenteen lentokenttiä sekä merkittäviä talousalueita.

Tullin rikostorjunnan organisaatio muuttui vuoden 2011 alussa, jolloin rikostorjunnan vakavan rikollisuuden torjuntalinjalle muodostettiin kaikkiaan seitsemän tutkivaa yksikköä. Näistä Tampere ja Turku sijoituivat Läntisen tullipiirin alueelle ja yksi Tampereen tutkivan yksikön tutkintaryhmä toimii myös Vaasassa. Näin tullirikostorjuntaa suoritetaan Tampereelta, Turusta ja Vaasasta käsin. Lisäksi Tampereen tutkivaan yksikköön on sijoitettuna ryhmä, jonka tehtävänä on tutkia liiketoiminnassa tapahtuneita tullirikoksia. Läntisen tullipiirin alueella Turussa toimii lisäksi alueellinen PTR-yksikkö.

Tutkivat yksiköt ja ryhmät vastaavat tullirikosten torjunnasta omalla toiminta-alueellaan; myös päivittäisjutuista ja paljastavasta toiminnasta. Lisäksi yksiköt ja ryhmät toimivat tiiviissä yhteistyössä muiden tutkivien yksiköiden kanssa koko Suomessa.

Läntisen tullipiirin alueella käytännön rikostorjuntatyö muodostuu ensinnäkin sellaisten pienkuljetusmuotojen (posti, pikarahtiyhtiöt) valvonnassa paljas-

tuneiden rikosten tutkimisesta, missä lähetysten vastaanottajat ja tilaajat ovat tullipiirin alueella.

Rikostorjunnan tehtäviin kuuluvat myös Tullin eri yksiköiden ja muiden viranomaisten kanssa yhteistyössä tehtävät laajat tutkintakokonaisuudet, jolloin on kyse vakavan rikollisuuden kohteellisesta torjunnasta.

Vuonna 2011 tullirikostorjunnassa keskeisiä rikosnimikkeitä olivat eri tekemuodoissaan huumausainerikokset, lääkerikokset, dopingrikokset sekä veropekokset. Harvinaisempia rikosnimikkeitä olivat esimerkiksi luonnonsuojelurikokset.

Rikostorjunnan organisaation muuttuminen valtakunnalliseksi toiminnoksi muutti varsin vähän päivittäistä työtä yksiköissä ja ryhmissä. Eniten muutos vaikutti rikostorjunnan valtakunnalliseen johtamiseen ja sitä kautta koordinaatioon sekä tutkivien yksiköiden välisen tiedonkulun tehostumiseen. Juttujen siirtäminen on helpottanut työmäärän tasaamista myös yksiköiden välillä.

Vuonna 2011 Läntisen tullipiirin alueella kirjattiin 835 rikosta. Rikosten lukumäärä oli suurin piirtein sama kuin edellisenä vuonna.

Rikostilanne

Tullirikostorjunnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus oli suurin viiden vuoden ajanjaksolla ollen edellisvuoteen verrattuna yli kolminkertainen eli noin 130 miljoonaa euroa. Tulos koostuu useasta tekijästä, lähinnä lääkkeiden, huumausaineiden sekä huumaavien lääkkeiden takavarikoista.

Kasvua takavarikoissa oli erityisesti lääkkeissä, huumaavissa lääkkeissä sekä huumausaineissa. Vaikka lääketakavarikot eivät yleensä vaadi esimerkiksi tiedustelua – etenkin postiliikenteessä – kertoo vaikuttavuuden kasvu osaltaan rikostilanteen heikkene- misestä Suomessa.

Rikosten tekijät ovat luoneet toimivat kontaktit ulkomaisiin toimittajiin, jälleenmyyntikanavat toimivat sekä epäilemättä on löydetty menestyksekkäät salakuljetuskeinot tuoda huumeita Suomeen.

Rikosten lukumäärä on ollut nousussa ja tänä vuonna Tullin tietoon tuli eniten rikoksia viiden vuoden tarkastelujaksolla. Nousua on ollut esimerkiksi dopingrikoksissa sekä alkoholirikoksissa. Huumaus- ainerikosten määrä on jatkanut tasaista kasvuaan. Veropetosten määrä oli laskussa edellisvuoteen verrattu- na.

Amfetamiinia takavarikoitiin vuonna 2011 noin kymmenen kiloa, vain neljänneksen edellisvuoteen verrattuna. Huomattavaa tilastossa on se, että vuon- na 2010 amfetamiinijuttujen määrä Suomessa oli myös ”normaalia” suurempi. Amfetamiinia on salakuljetet-

tu myös Venäjältä Suomeen; viitteitä tästä on ollut ha- vaittavissa jo parin vuoden ajan.

Buprenorfiini on saanut aiempaa enemmän jalan- sijaa Ruotsissa sekä Norjassa ja näistä maista salakulje- tus Suomeen on myös lisääntynyt.

Subutexia tuodaan Ruotsista huomattavasti aiem- paa enemmän ja näin Ruotsin asema Subutexin han- kintamaana on vahvistunut, myös tuonti Norjasta on lisääntymässä. Lisäksi Subutexia saa reseptilääkkeenä myös Liettuasta.

Subutexin takavarikkomäärä oli vuonna 2011 (13 915 tablettia) suurin viiden vuoden ajalta ja oli sa- malla yli seitsenkertainen vuoteen 2010 verrattuna (1 833 tablettia).

Hasistakavarikkomäärä, 682 kiloa, oli suurin ti- lastoidun 13 vuoden ajalla, ollen yli seitsemänkertai- nen edellisvuoteen verrattuna. Tämä selittyy Venäjäl- le suuntautuneella kauttakululiikenteellä. Hasis on edelleen pysynyt nielijöiden eli kehonsisäisesti huu- meita salakuljettavien henkilöiden suosiossa.

Myös kafia takavarikoitiin eniten 13 vuoden ajalla, yhteensä 5 749 kiloa.

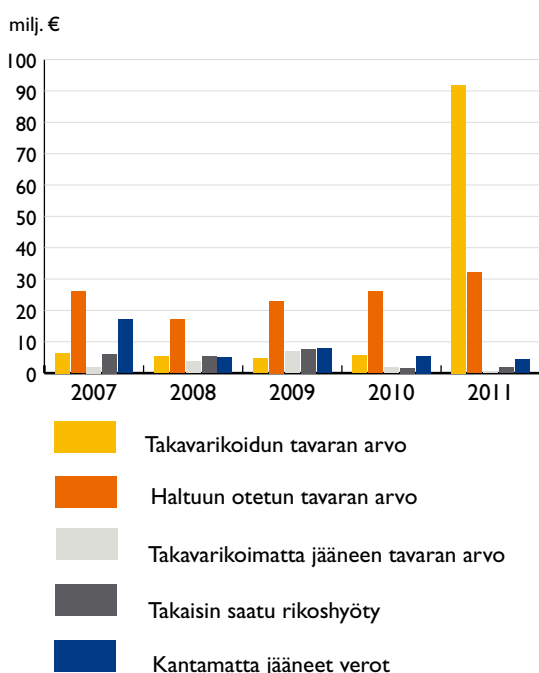
Kotimaisten muuntohuumeiden ja lääkkeiden sa- lakuljetus ovat nykyhetken suurimpia ongelmia; lää- keitä takavarikoitiinkin lähes kaksinkertainen määrä edellisvuoteen verrattuna. Myös lääkerikosten määrä lisääntyi vuodesta 2010 lähes kolmanneksella.

Ekstaasin salakuljetus on lisääntynyt aiempaa enemmän kolmen vuoden hiljaisemman jakson jäl- keen.

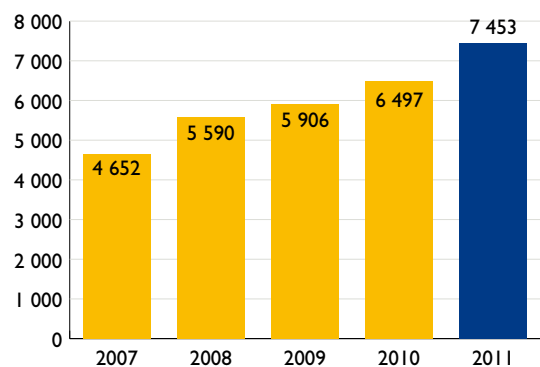
Savukkeita salakuljetetaan yleensä henkilöautoli- kenteessä ja pieninä erinä. Salakuljettaminen pienissä erissä on johtanut takavarikkomäärien laskuun. Nyt kuitenkin määrät ovat nousussa ensimmäistä kertaa viiden vuoden tarkastelujaksolla.

Suurin osa Tullin tutkimista dopingrikoksista pal- jastuu postiliikenteessä, jonkin verran myös matkusta-

Tullirikostorjunnan vaikuttavuus 2007–2011

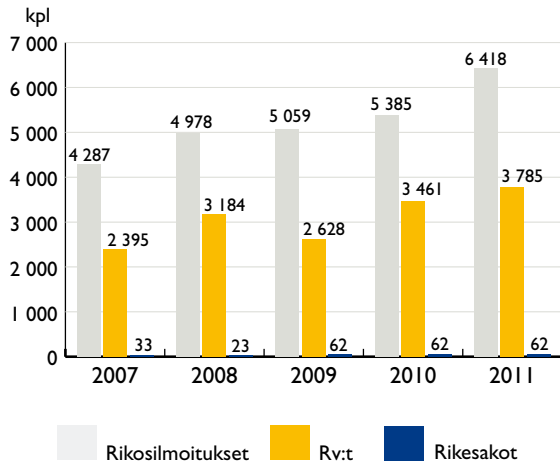

Tullin tietoon tulleet rikokset 2007–2011

jaliikenteessä. Internetin rooli nimenomaan lääke- ja dopingaineiden salakuljetuksessa on kasvanut viime vuosina – maailmanlaajuisestikin. Dopingtakavarikoiden määrä oli hienoisessa laskussa edellisvuoteen verrattuna ja oli toiseksi suurin määrä viiteen vuoteen. Dopingrikosten määrä oli kuitenkin suurin viiden vuoden ajalla, mikä kertonee enemmän aineiden käytöstä Suomessa kuin takavarikkomäärät.

Rikosilmoitukset, rangaistusvaatimukset ja rikesakot 2007–2011

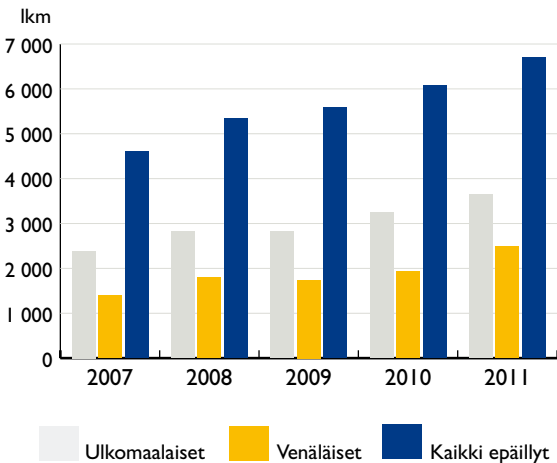
Talousrikokset

Talousrikoksiksi luokiteltujen rikosten määrä laski hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2011 tutkitut talousrikokset ovat pääasiassa olleet veropetoksina ja törkeinä veropetoksina tutkittavia laittomia maahantuontejä sekä immateriaalirikoksia. Vuonna 2011 Tullin tutkimista talousrikosjutuista 44 prosenttia oli veropetoksia (kaikki tekemuodot) ja 29 prosenttia teollisoikeusrikoksia.

Sähköiseen kaupankäyntiin ja sisäkaupan liikenteeseen liittyvä talousrikollisuus on kasvava uhka. Internetiä hyödynnetään yhä enemmän korkeasti verotettujen tuotteiden, kuten elektroniikan, alkoholin ja tupakan markkinointiin ja kauppaamiseen kuluttajille sekä samalla kyseisiä tuotteita koskevia verosäännöksiä kierretään.

Ulkomaankauppaan ja kauttakuljetusliikenteeseen liittyvässä talousrikollisuudessa nähdään edelleen uhkana laillisen liiketoiminnan muodossa tapahtuva talousrikollisuus. Tullimenettelyjen väärinkäyttö sekä virheellisin asiakirjoin maahantuotavat tavarat ovat yhä tekijöitä, joihin jatkossakin tulee kiinnittää huomiota. Joulukuussa 2011 Kotkan Mussalon satamaan pysäytetystä laivasta löydettiin tullitarkastuksessa 69 Patriot-ohjusta, joille ei ollut haettu Suomesta

Rikoksesta epäillyt 2007–2011

puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta annetun lain mukaista maastavientilupaa. Tulli takavarikoi ohjukset ja asiaa tutkittiin puolustustarvikkeiden maastavientirikoksena.

Vuoden 2011 aikana on edelleen havaittu vienti- ja passitusmenettelyn yhteydessä tapahtuvaa rikollista toimintaa sekä asiakirjojen väärentämiseen liittyviä tapauksia. Vuonna 2011 Tullin tutkimat törkeät väärennysrikokset nousivat hieman edellisvuoteen verrattuna. Viime vuonna törkeitä väärennysrikoksia oli yhteensä kuusi, kun määrä edellisvuonna oli kaksi. Myös lievät väärennysrikokset ovat lisääntyneet parin viime vuoden ajan. Vuonna 2011 niitä kirjattiin yhteensä 35, kun vastaavasti 2010 määrä oli 34 ja vuonna 2009 yhteensä 19.

Vientitoiminnan epäselvyydet liittyvät edelleen kaksoislaskutusilmiöön, jossa Suomessa tehdyn oikean vientitullauksen jälkeen tavara tuontitullataan määräraamassa käyttäen alkuperäisestä poikkeavia tullaustietoja. Kaksoislaskutuksen vaikutuksesta esitetään useita arvioita, tarkkaa lukua on kuitenkin vaikea määrittellä. Eräiden arvioiden mukaan joidenkin tuotteiden kohdalla jopa 20 prosenttia Suomesta Venäjälle suuntautuvasta viennistä olisi kaksoislaskutettua.

Kaksoislaskutusta voidaan paljastaa vertaamalla vientitullausarvoja ja yritysten Suomessa saamia todellisia vientihintoja. Sähköisen tullauksen myötä kaksoislaskutusta olisi mahdollista vähentää. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ilmoitus tavarasta kulkee suojatussa järjestelmässä. Rikollisten on vaikeampi soluttautua sähköiseen järjestelmään, sillä sähköisessä järjestelmässä olennaisten tietojen muuttaminen ei tapahdu yhtä helposti kuin paperisten asiakirjojen muuttaminen.

Vuoden 2010 aikana havaittu toiminta polkumyyntitullien kiertämisestä jatkui myös vuoden 2011 aikana, jolloin tutkintaan päätyi useampi polkumyyntitulleihin liittyvä tapaus. Tuotetta pidetään polkumyyntihintaisena, jos sen vientihinta yhteisöön on alempi kuin tavanomaisessa kaupankäynnissä käytet-

tävä samankaltaisen tuotteen vertailukelpoinen hinta viejämäassa. Näiden tapauksien selvittäminen on haasteellista. Näytön keräämiseen tarvitaan usein kansainvälistä oikeus- ja virka-apua, ja vastausten viipyesä esitutkinta pitkittyy.

Veropetokset

Vuonna 2011 Tullin tutkimien talousrikoksiksi luokitellut törkeät veropetosjutut ovat koskeneet pääasiassa savukkeiden laitonta maahantuontia, virvoitus- ja alkoholijuomien maahantuontia, polkumyynnittulleja sekä autojen maahantuontia. Tullin tutkimien veropetosten (kaikki tekemuodot) määrä on ollut laskussa lähes koko 2000-luvun.

Vuoden 2011 aikana Tullin tietoon tuli 551 veropetosta, mikä on 92 veropetosrikosta vähemmän kuin vuonna 2010, jolloin määrä oli yhteensä 643.

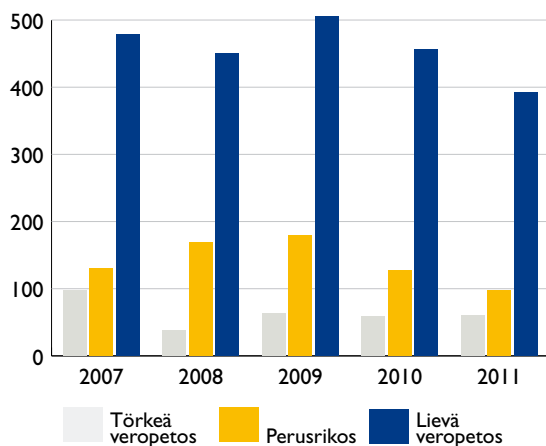
Vuonna 2011 törkeitä veropetoksia kirjattiin 60 eli yksi enemmän kuin vuonna 2010. Vuonna 2011 Tullin tutkimista veropetoksista noin 10 prosenttia oli törkeää tekemutoa.

Paljastuneet talousrikokset

Talousrikostutkinnan kokonaistilannetta tarkasteltaessa pidetään avoimien talousrikosilmoitusten määrää yhtenä mittarina. 2000-luvulla avoimien juttujen määrä on ollut nousujohteinen, mutta vuonna 2011 juttujen määrä väheni ja vuoden lopussa avoimia ilmoituksia oli yhteensä 123.

Tullin tietoon tulleiden uusien talousrikosilmoitusten määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna. Viime vuonna on kirjattu yhteensä 109 uutta talousrikosilmoitusta, kun se vuonna 2010 oli 162. Vuoden 2011 aikana päätettiin yhteensä 119 talousrikosjuttua, kun vastaavasti vuonna 2010 päätettiin 158.

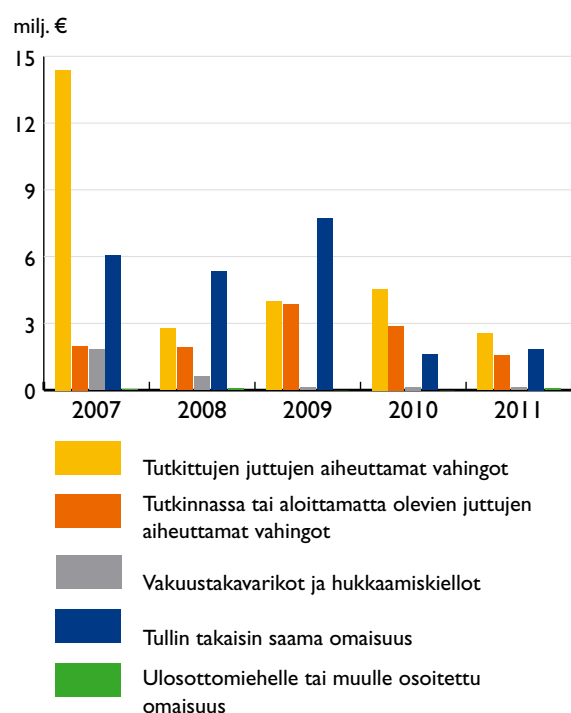
Veropetokset 2007–2011

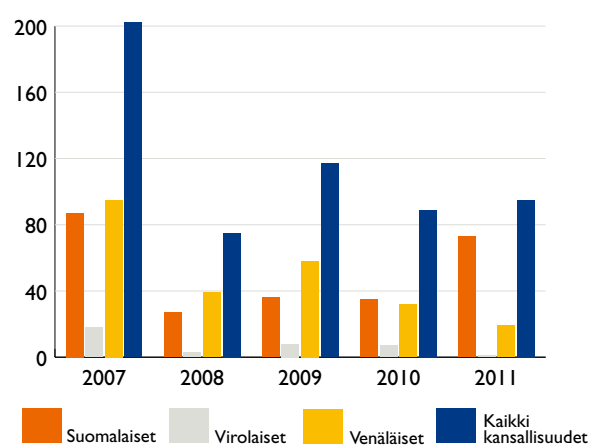
Talousrikostorjunnan vaikuttavuus

Tullin talousrikostorjunnan takaisin saaman omaisuuden arvo vuonna 2011 oli 1,85 miljoonaa euroa. Takaisin saadun omaisuuden arvo nousi edellisestä vuodesta noin 13 prosenttia. Tutkituista talousrikoksista aiheutuneiden vahinkojen arvo (kantamatta jääneet maahantuontiverot, takavarikoimatta jääneen tavaran arvo ja rikoksilla saatu laiton hyöty) laski edellisestä vuodesta ja oli 2,54 miljoonaa euroa, vuonna 2010 arvo oli 4,54 miljoonaa euroa.

Tullin talousrikostorjunnan vaikuttavuus 2007–2011

Törkeä veropetos – rikoksesta epäillyt 2007–2011

Polkumyöntitullien välttämiseksi kiinalaisia kompressoreja taiwanilaisiksi naamioituina

EU asetti maaliskuussa 2008 polkumyöntitulleja kiinalaisille kompressoreille. Polkumyöntitullit olivat voimassa jaksolla 21.3.2008–21.3.2010. Polkumyöntitullien voimaantulon jälkeen EU-alueelle, myös Suomeen, on tullattu kompressoreja muun muassa taiwanilaisilla alkuperätodistuksilla. EU:n ja Taiwanin välillä ei ole sopimusta alkuperätodistusten hyväksymisestä.

Kun tavaroita tuodaan maahan EU:n tullialueen ulkopuolelta, ne on tuontitullattava. Tullauksessa ilmoitettavia tietoja ovat muun muassa tavarat nimike, määrä (esim. kappaleina tai kiloina), tullaussarvo sekä alkuperämaa. Tavarat nimike, alkuperämaa ja joskus myös paino vaikuttavat tullauksessa kannettavan tullimaksun määrään, sillä tullimaksua kannetaan joko arvon tai painon mukaan. Yleisen tullimaksun lisäksi voidaan kantaa polkumyönti- tai tasoitustulleja, joskus molempia yhtä aikaa. Tullimaksu voi olla myös 0 prosenttia. Eteläinen tullipiiri on tehnyt asiakirjatarkastuksia yrityksiin, jotka ovat maahantuoneet ja tullanneet kompressoreja taiwanilaisilla alkuperätodistuksilla.

Tullin rikostorjunnan talousrikostutkintayksikkö on tutkinut kahta epäiltyä törkeää veropetosta, joissa on tuotu maahan alkuperältään taiwanilaisiksi ilmoitettuja kompressoreja. Kompressoreiden epäillään olevan kiinalaista alkuperää. Vältetyt polkumyöntitullit edellä mainituissa tapauksissa ovat yhteensä 154 000 euroa.

Toisen epäillyn törkeän veropetoksen esitutkinta on suoritettu ja asia on lähetetty syyttäjälle syyteharkintaan. Toisen epäillyn törkeän veropetoksen esitutkinta on vielä kesken.

Virosta Internetin kautta tilattua alkoholia laittomasti Suomeen

Tullin talousrikostutkinnan suorittamassa esitutkinnassa on selvitetty epäiltyä törkeää veropetosta ja alkoholipitoisen aineen välittämistä Virosta käsin harjoitetussa alkoholien Internet-kaupassa.

Alkoholien tilaaminen Suomeen tapahtui virolaisen yrityksen Internet-sivujen kautta, joilla yritys myös ilmoitti toimittavansa alkoholijuomat ilman kuljetuskustannuksia ostajalle Etelä-Suomeen. Tilattuja juomia toimitettiin Suomeen paketti- ja henkilöautoilla.

Kesällä 2009 Tulli otti haltuun hallinnollisin perustein yrityksen Suomeen kuljettamia alkoholijuomia yhteensä noin 1800 litraa niiden valmisteverotuksellisen aseman selvittämiseksi.

Juomia päätyi myös kulutukseen. Maahantuoduista juomista ei oltu tehty Tullille ennakkoilmoitusta, asetettu varauksia valmisteverojen maksamiseksi eikä maksettu valmisteveroja. Lisäksi alkoholien kuljettaminen oli järjestetty alkoholilain säännösten vastaisesti.

Esitutkinnassa rikoksesta epäiltynä kuultiin kolmea yritystä, joiden toimintaa henkilöä ja toiminnan laajuutta selvitettiin muun muassa oikeusaputeitse. Todistajina kuultiin useita yrityksen Internet-sivulta alkoholijuomia tilanneita yksityishenkilöitä. Vältettyjen verojen määräksi selvitettiin esitutkinnassa joitakin kymmeniä tuhansia euroja. Tapaus on toimitettu syyttäjälle syyteharkintaa varten keuhällä 2011.

Alkoholi

Tullin rikosperusteiset alkoholitakavarikat ovat kasvaneet ja vuoden 2011 aikana alkoholia takavarikoitiin yhteensä 6 109 litraa, josta pirtua oli 119 litraa. Pirtun salakuljetus on edelleen vähentynyt, koska pirtulla ei ole kysyntää salamyymintamarkkinoilla.

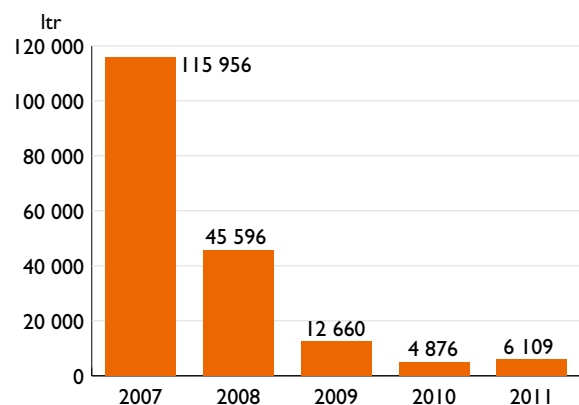
Alkoholirikoksia (kaikki tekemuodot) todettiin yhteensä 829 tapausta, joista törkeitä alkoholirikoksia paljastui 4 ja lieviä alkoholirikoksia 802. Alkoholirikkomuksia todettiin 18.

Tulli on ottanut yksityishenkilöiltä haltuun matkustajatuonnissa valmisteveronlaista alkoholia suuret määrät, koska yksityishenkilöt ovat ryhtyneet myymään omaan käyttöönsä tarkoitettua alkoholia laittomasti Suomessa.

Vuonna 2011 alkoholia otettiin haltuun matkustajilta noin 29 000 litraa, kun vuonna 2010 haltuun otettiin 47 000 litraa. Tästä määrästä valmisteverotuspäätöksissä todettiin olleen kaupalliseen tarkoitukseen yli

puolet, jotka on verotettu. Myös rahtituontina valmisteveronalaisten alkoholien haltuunottoja on ollut noin 4 800 litraa, kun vuonna 2010 haltuun otettiin noin 7 800 litraa. Rahtituonnista on verotettu aina koko määrä.

Takavarikoitu alkoholi 2007–2011

Räjähdysvaara Kotkan satamassa – aluksessa räjähdysaineita ja Patriot-ohjuksia

Kotkan Mussalon satamaan saapui 13.12.2011 Saksasta M/S Thor Liberty -rahtilaiva määränpäänsään Shanghain satama. Man-saarten lipun alla seilaava alus tuli Suomeen hakemaan lisälästä. Liikenteen turvallisuusvirasto, Trafi, pysäytti aluksen Kotkan satamaan, sillä laivan lastina piti olla räjähdysainetta, joka olisi pitänyt olla lastattuna kontteihin.

Tulli tarkasti aluksen ja sen lastin 21.12.2011. Tarkastukseen osallistuivat Tullin rikostorjunta ja tarkastus, poliisi sekä puolustusvoimien asiantuntija. Tarkastuksessa löytyi 69 Patriot-ohjusta, joissa oli räjähdysaine ja ajopanos sisällä. Tullin rikostorjunta takavarikoi ohjukset. Lisäksi aluksessa oli lastina 159 tonnia nitroguanidiinia eli pikriittiä, joka määrättiin tullivalvontaan. Tulli pyysi takavarikoitujen ohjusten kuljettamiseen, varastointiin ja vartioimiseen virka-apua puolustusvoimilta.

Tulli tutkii Patriot-ohjusten tuontia Suomeen puolustustarvikkeiden maastavientirikoksena, sillä puolustustarvikkeiden maastavientiin, kauttakuljetukseen ja välitykseen tarvitaan aina puolustusministeriön tai valtioneuvoston myöntämä lupa. Puolustustarvikkeiden maastavientirikoksesta voidaan tuomita sakkoon tai enintään neljäksi vuodeksi vankeuteen.

Keskusrikospoliisi tutki räjähdysaineen lastaustapaa merikelpoisuudesta huolehtimisen laiminlyöntinä. Tapauksen selvittämiseksi perustettiin Tullin ja poliisin yhteinen tutkintaryhmä.

Esitutkinnasta

Patriot-ohjuksista on pyydetty esitutinnan yhteydessä asiantuntijalausuntoja. Saatujen selvitysten perusteella on vahvistunut, että takavarikoituja ohjuksia on pidettävä puolustustarvikkeina, joiden kauttakulussa Suomen kautta edellytetään puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakul-

jetuksesta annetun lain mukaista maastavientilupaa.

Selvitysten mukaan kyseisille ohjuksille ei ollut haettu tai myönnetty kauttakululupaa Suomessa. Tulli otti 21.12.2011 kiinni Thor Liberty -aluksen kapteenin ja ensimmäisen perämiehen, joita on kuultu epäilyinä puolustustarvikkeiden maastavientirikoksesta. Kapteeni ja perämies asetettiin kiinni otton jälkeen matkustuskieltoon. Esitutkinnassa on kuultu myös muuta miehistöä todistajan asemassa.

Tulli kumosi ohjuksia koskevan takavarikon 2.1.2012 ja kapteenin sekä perämiehen matkustuskiellon 5.1.2012. Tämän jälkeen sekä miehistö että M/S Thor Liberty -alus olivat Tullin puolesta vapaita poistumaan maasta.

Patriot-ohjusten kauttakuljetuksessa epäillyn puolustustarvikkeiden maastavientirikoksen tutkinta jatkuu Tullin talousrikostutkintayksikössä, ja asian selvittämiseksi oikeus- ja virka-apupyynnöjä tullaan tekemään useaan eri maahan.

Myös aluksessa olevasta räjähdysaineesta pyydettiin asiantuntijalausuntoja sen oikeudellisen luonteen varmistamiseksi. Saatun selvityksen mukaan kyseessä oli kaksikäyttötuotevalvonnan alainen tuote eikä sitä ollut pidettävä puolustustarvikkeena. Ulkoasiainministeriön lausunnon mukaan ulkomaisen vientivalvontaviranomaisen myöntämän vientiluvan myötä räjähdysaineen kuljettamiselle Suomesta ei ollut esteitä. Saatujen selvitysten johdosta Tulli kumosi päätöksen ottaa räjähdysaineet tullivalvontaan, eikä aineen kontteihin uudelleenlastauksen jälkeen tapahtuvalle poiskuljettamiselle ollut enää esitutkinnasta johtuvia esteitä. Aluksen räjähdysainelasti siirrettiin kontteihin pelastusviranomaisten ja poliisin räjähdysaineasiantuntijoiden valvonnassa merilainsäädännön edellyttämällä tavalla joulunpyhien 2011 aikana.

Keskusrikospoliisin suorittama merikelpoisuudesta huolehtimisen laiminlyöntiä koskeva esitutkinta valmistui 5.1.2012.

Savukkeet

Vuonna 2011 Tullin haltuun otettiin rikosasioissa yhteensä noin 12,5 miljoonaa savuketta; edellisvuoteen verrattuna määrä on noin 2 miljoonaa enemmän. Lähes 90 prosenttia laittomasti maahan tuoduista savukeista paljastui Venäjän liikenteessä.

Vuonna 2011 tutkituissa savuketapauksissa rikoksista epäillyistä oli 59 prosenttia suomalaisia (38 % vuonna 2010), 30 prosenttia venäläisiä (50 % vuonna 2010), 8 prosenttia virolaisia (10 % vuonna 2010), latvialaisia, liettualaisia ja 3 prosenttia muita yksittäisiä kansalaisuuksia (2 % vuonna 2010).

Yli puolet Tullin selvittämistä laittomista savukkeiden maahantuontitapauksista paljastui edelleen henkilöautoliikenteessä; savukkeita oli kätketty henkilöauton rakenteisiin, tavaratilaan, vararengastilaan tai vararengaaseen samoin kuin edellisinä vuosina. Matkatavaroissa tuotiin myös paljon savukkeita, joita ei ollut kätketty. Kaikissa savukkeiden maahantuontitapauksissa kertaerien suuruus oli 1–300 kartonkia.

Suuremmat laittomat savuke-erät tuodaan Suomeen edelleen kätkettyinä kuljetusyksiköiden, kuten kontin tai perävaunun, rakenteisiin laillisen lastin joukkoon tai erikseen valmistettuihin kätkötiloihin.

Tupakkatuoterikkomuksia todettiin vuonna 2011 yhteensä 396 tapauksessa, kun määrä edellisenä vuonna oli 469. Tupakkatuoterikkomukseen syyllistyy yksityishenkilö, joka tuo maahan yli 200 savuketta pakkauksissa, joihin ei ole painettu suomeksi ja ruotsiksi asianmukaisia varoitusmerkintöjä terveyshaitoista.

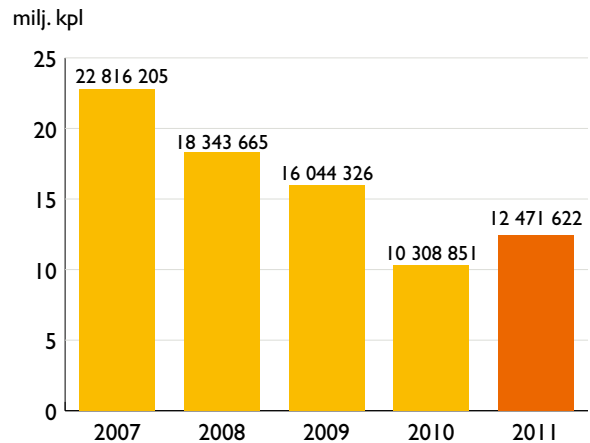
Kaikki EU:n jäsenmaat noudattavat tupakkaverotuksen EU-minimitasoa, jonka mukaan savukkeiden matkustajatuontia rajoitetaan 200 kappaleen määrään vaatimalla ylittävistä määrästä Suomen tupakkalain mukaiset suomen- ja ruotsinkieliset varoitusmerkinnot savukerasioihin.

Vuonna 2011 Tullin tutkinnassa oli seitsemän lääkerikostapausta, jotka koskivat sähkösavukevalmistetta. Valmisteen nikotiinin annosmäärä lääkkeessä ei saa ylittää 0,42 grammaa tai kerta-annoksessa 10 mg (yksi patruuna), koska niitä pidetään reseptilääkkeenä. Tätä alhaisempia pitoisuuksia sisältäviä valmistei-

ta voi tuoda mukanaan Suomeen tai tilata ulkomailta.

Savuttomat savukkeet sekoitetaan usein elektroniisiin savukkeisiin, mutta kyse on eri tuotteesta, koska se ei koostu elektronisista laitteista eikä tuota savua, tervaa tai häkää. Tuote sisältää kuitenkin nikotiinia ja tuote kuuluu lääkelain piiriin.

Tullin haltuun rikosasioissa otetut savukkeet
2007–2011

Nuuska

Nuuskan salakuljetustapauksia kirjattiin 29 vuoden 2011 aikana. Tapauksien yhteydessä nuuskaa tuotiin yhteensä noin 574 kiloa eli 11 475 rasiaa. Edellisvuonna tapauksia kirjattiin kolme ja kilomäärä oli 27,4 eli 990 rasiaa. Nuuskaa on tilattu Internetin kautta Suomen ulkopuolelta Suomeen, vaikka nuuskan kaikenlainen vastaanottaminen postitse, kuriiripalvelun välityksellä, lahjaksi tai muulla tavalla Suomen ulkopuolelta on kiellettyä. Nuuskaa on tuotu myös Ruotsista laivalla Suomeen.

Järjestäytynyt välitystoiminta Suomessa on edelleen jatkunut, mutta Tulli on pystynyt viime vuosina paljastamaan useita hyvin organisoituja rikollisryhmittymiä.

Keramiikkakonttiin kätkeytyä lähes 8 miljoonan savukkeen ”salakuljetus” Kiinasta Hollannin kautta Suomeen

Kotkan satamaan saapui Hollannista 15.3.2011 Heinrich Ehler -niminen alus, jonka lastina oli merikontteja. Hollannin Rotterdamiin merikontit olivat saapuneet Kiinan Chekousta.

Tullin ennalta suorittaman profiloinnin perusteella satamaoperaattoria pyydettiin illalla alusta purettaessa nostamaan sivuun muutamia merikontteja tullitarkastustoimenpiteitä varten.

Tullin liikkuva läpivalaisuyksikkö läpivalaisi merikontit Kotkan satamassa 16.3.2011. Läpivalaistujen konttien joukossa oli eräs kiinnostava merikontti. Läpivalaisun perusteella oli syytä epäillä, että kyseiseen merikonttiin oli kätkeytyä laillisen lastin joukkoon huomattava määrä savukkeita.

Manifestitiedoissa kyseisen kontin ilmoitettiin sisältävän ainoastaan keramiikkaa, joten oli myös syytä epäillä, ettei kontin sisältöä savukkeineen ollut tarkoitus asianmukaisesti tullata Suomessa.

Huolitsija toimitti kontin IM/A-ilmoituksen Kotkan tulliin leimattavaksi. Kontti oli tarkoitus siirtää kotkalaiseen tullivarastoon purettavaksi ja edelleen asetettavaksi tullivarastointimenettelyyn. Ilmoituksen mukaan kontin sisältönä oli 1 488 keraamista kuppia nettopainoltaan 12 392 kiloa.

Merikontti kuljetettiin Kotkan satamasta kuljetusautolla kyseisen tullivaraston eteen, jonka jälkeen kuljettaja autoi-

neen poistuivat varaston pihalta. Varastomiehet aloittivat välittömästi kontin purkamisen varastoon. Pääosa varastoon puretuista laatikoista oli muovilla päällystettyjä.

Tulli saapui paikalle tarkastamaan laatikoita, joista kaksi oli jo valmiiksi avattu ja ne sisälsivät keraamisia kuppeja. Tulli avasi myös itse yhden muovitetun laatikon, jonka sisältönä todettiin olevan 28 kartonkia LM-merkkisiä savukkeita. Yhteensä savukkeita sisältäneitä laatikoita oli 1 392. Jokaisessa oli 28 kartonkia LM-savukkeita. Kontin eturiviin peitelastiksi oli lastattu 96 keraamisia kuppeja sisältävää laatikkoa. Savukkeita sisältäneet laatikot oli kätkeyty näiden taakse.

Laskettujen savukekartonkien määrä oli 38 976 ja savukkeiden määrä oli yhteensä 7 795 200. Savukkeiden laskennallinen arvo oli 1 714 944 euroa ja vältettyjen verojen määrä oli yhteensä 1 728 537 euroa.

Philip Morris Productsille lähetettyjen savukenäytteiden perusteella savukkeet on todettu tuoteväärennöksiksi.

Käräjäoikeus hylkäsi heinäkuussa 2011 epäiltyjä varastohenkilöitä vastaan nostetut syytteet törkeästä veropetoksesta, jolloin teollisoikeusrikoksessa asianomistajan hyvitysvaatus samalla hylättiin.

Lähetysten vastaanottajaksi oli ilmoitettu venäläinen yritys, jonka edustajaa ei koskaan tavoitettu.

Immateriaalirikokset

Vuonna 2011 Tullin tietoon tuli immateriaalirikoksia eli teollisoikeusrikkoksia ja tavaramerkkirikkomuksia sekä tekijänoikeusrikkomuksia yhteensä 66, kun edellisvuonna niitä paljastui 74. Näistä suurin osa oli teollisoikeusrikkoksia eli yhteensä 44.

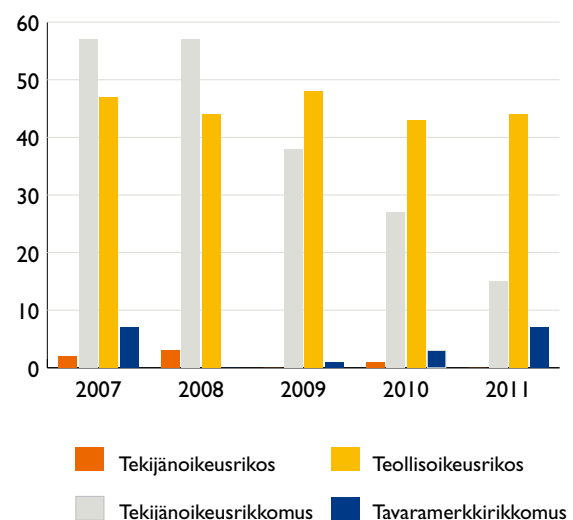
Haltuun otetun tavaran arvo olisi aitona ollut 32 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli 26 miljoonaa euroa.

Väärennettyjen laakereiden tuonti ja kauttakuljetus jatkui edelleen

Vuonna 2010 alkanut väärennettyjen laakereiden tuonti- ja kauttakuljetusbuumi ei osoittanut laantumisen merkkejä vuonna 2011 siitäkään huolimatta, että Tulli on onnistunut pysäyttämään runsaasti laakerilähetystyksiä. Rikostutkintaan johti vuonna 2011 kaikkiaan 21 laakeritapausta. Niistä 16 tutkittiin teollisoikeusrikoksena ja 5 tavaramerkkirikkomuksena. Suurin osa lähetyksistä oli matkalla Kiinasta Suomen kautta Venäjälle. Osassa tapauksista tavaran vastaanottaja oli kuitenkin Suomessa.

Myyntiin päästessään laakerit voivat aiheuttaa merkittävää turvallisuusuhkaa käyttäjilleen – tuoteväärennökset eivät hämäävästään ulkonäöstään huolimatta välttämättä vastaa ominaisuuksiltaan alkupe- räisiä tuotteita.

Immateriaalirikokset 2007–2011

Huumausainerikokset ja huumausaineiden lähtöaineet

Tullin tietoon tuli vuonna 2011 yhteensä 1 453 huumausainerikosta. Törkeiden huumausainerikosten lukumäärä 169 on samalla tasolla kuin edellisenäkin vuonna. Törkeistä huumausainerikoksista epäiltiin 164 henkilöä, joista suomalaisia oli 59, virolaisia 30 ja venäläisiä 22. Törkeitä huumausainerikoksia oli eniten Helsingin tutkintayksikössä, 60 prosenttia (100 tapausta) ja seuraavaksi eniten Tampereen yksikössä, 21 prosenttia (34 tapausta).

Huumausaineita takavarikoitiin 6 484 kiloa, mikä on 65 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Viiden vuoden tarkastelujaksolla kyseessä on suurin takavarikoitu määrä, josta katin osuus oli 5 749 kiloa. Muita huumausaineita takavarikoitiin moninkertainen määrä verrattuna edellisvuosiin, yhteensä 735 kiloa. Tästä määrästä valtaosa oli kauttakulkuliikenteessä Venäjälle menossa ollutta hasista.

Synteettiset huumausaineet

Amfetamiinia ja metamfetamiinia takavarikoitiin 10,2 kiloa, vuonna 2010 takavarikoitiin 47 kiloa.

On syytä uskoa, että designhuumeet ovat syöneet markkinoita muilta huumausaineilta, myös amfetamiinilta. Takavarikkomäärien väheneminen ei kuitenkaan tarkoita, etteikö ainetta edelleen tulisi maahan, sillä amfetamiinia löytyy ”kaduilta” edelleen runsaasti. Valtaosa Suomessa tavatusta amfetamiinista on lähtöisin läntisestä Euroopasta.

Vuonna 2011 Tulli takavarikoi ekstaasia yhteensä 6 007 tablettia, mikä on huomattavasti enemmän verrattuna kolmeen edellisvuoteen, jolloin takavarikkomäärät jäivät alle sadan kappaleen.

Muuntohuumeiden määrä on yhä ollut kasvussa ja vuonna 2011 Tullilaboratorio totesi huumaaviin tarkoituksiin käytettyjä aineita 85, joista 42 oli uusia aineita. Tullilaboratorio tutki vuonna 2011 yhteensä 1 172 näytettä (459 näytettä vuonna 2010).

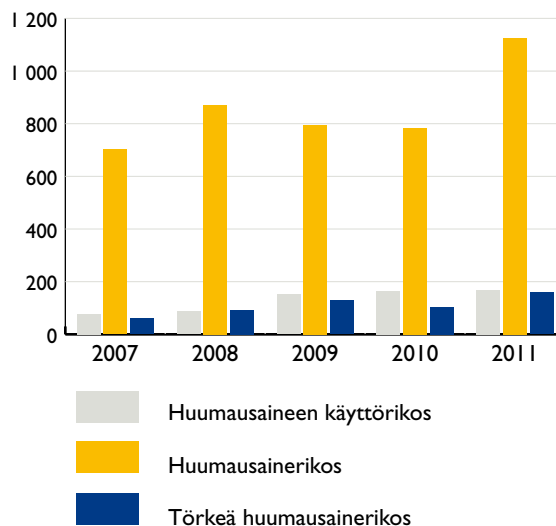
MDPV:n suosio markkinoilla on laskenut aineen huonon maineen ja huumausaineeksi luokittelun (28.6.2010) takia. Ainetta takavarikoitiin vain 2,4 kiloa.

Huumausainelaki 373/2008 3 a § muuttui 1.6.2011, jolloin muuntohuumeiden määrittäminen valtioneuvoston asetuksella huumausaineeksi mahdollistui.

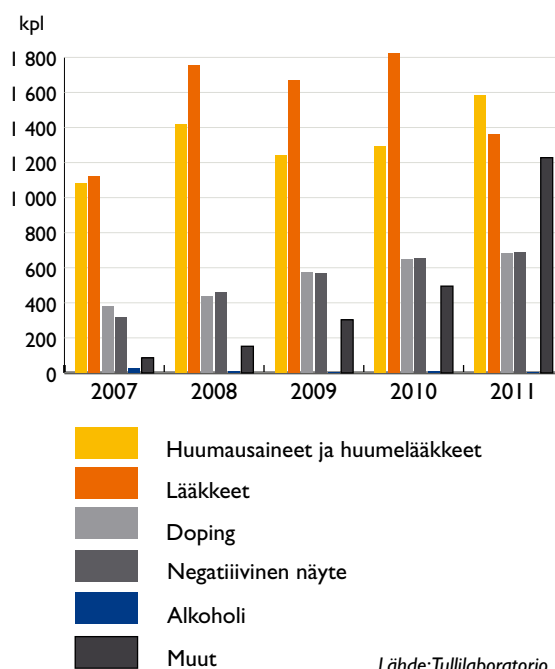
Valtioneuvostolle säädettiin asetuksenantovaltuutus, jonka nojalla uusia terveydelle vaarallisia huumaavia aineita, joita ei ole kansainvälisesti kielletty, voidaan määritellä huumausaineiksi kansallisesti. Lakimuutos mahdollistaa uusien aineiden määrittelemisen huumausaineeksi huomattavasti nopeammin aiempaan verrattuna.

Edellä mainitun lainmuutoksen mukaan loppuvuonna 2011 esitettiin seitsemää muuntohuumetta luokiteltaviksi huumausaineiksi.

Huumausainerikokset 2007–2011

Tullirikostutkimukset 2007–2011

Lähde: Tullilaboratorio

Heroiini

Heroiinia takavarikoitiin vuonna 2011 noin kilo, edellisvuonna ei lainkaan. Subutexin saatavuus ja käyttö ovat pitäneet heroinin käytön vähäisenä.

Amfetamiinia norjalaisen rekan jauhesammuttimen kotelossa

Norja on pitkä ja vaikeakulkuinen maa. Ajan ja vaivan säästämiseksi norjalaiset usein oikaisevat Ruotsin ja Pohjois-Suomen kautta. Oikoreitin ovat huomanneet myös huumausaineita Pohjois-Norjaan välittävät henkilöt jo kauan sitten, sillä huumausaineiden saatavuus Pohjois-Norjassa on vaikeampaa ja hinnat korkeampia kuin Etelä-Norjassa. Pohjois-Suomessa Tulli on takavarikoinut Etelä-Norjasta Pohjois-Norjaan suuntautuvasta liikenteestä suurehkoja huume-eriä lähes joka vuosi.

Tammikuussa 2011 kaksi norjalaista henkilöä saapui Kivilompolon tulliasemalle yöllä 27.1.2011 Norjan rekisterissä olevalla rekka-ajoneuvoyhdistelmällä. Ajoneuvoyhdistelmä oli kaupallisessa rahtiliikenteessä matkalla Etelä-Norjan Drammenista Suomen kautta Pohjois-Norjaan, Altaan lastinaan 16 uutta moottorikelkkaa.

Henkilöt olivat kertomansa mukaan saapuneet Suomeen Ruotsista Kolarin kautta. Tullitarkastuksessa Kivilompolon tullissa Suomen ja Norjan rajalla ajoneuvon vetoauton sivulla sijaitsevasta jauhesammuttimen kotelosta löytyi noin 700 grammaa minigrip-pussissa valkoista jauhetta. Jauhe todettiin tutkimuksissa amfetamiiniksi. Kuljettaja ja apukuski otettiin kiinni epäiltynä törkeästä huumausainerikoksesta.

Tutkinnan tuloksista

Kuljettaja oli kertomuksensa mukaan ensimmäistä kertaa uuden apukuskin kanssa rahdin kuljetusmatkalla, eivätkä tunneneet toisiaan entuudestaan. Kuljettaja kertoi matkan alussa kolmannen henkilön hakeneen apukuskin mukaansa ja tällöin apukuski oli ollut poissa rekka-autolta noin tunnin. Muutoin he olivat olleet yhdessä koko matkan.

Kuljettajalla ei ollut kertomuksensa mukaan mitään tietoa takavarikoidusta huumausaineesta. Tämän vahvisti myös

apukuski, joka kertoi saaneensa amfetamiinin haltuunsa Oslolla kolmea päivää aikaisemmin henkilöltä, jolle hänen tuli sopimuksen mukaan toimittaa huumausaine-erä Altaan Pohjois-Norjaan. Apukuski oli kertomuksensa mukaan kätkenyt itse amfetamiinin vetoauton sivulla sijaitsevaan jauhesammuttimen koteloon.

Apukuski oli ottanut amfetamiinierän salakuljetuksen toimeksiannon vastapalveluksena henkilölle, joka oli auttanut häntä viime aikoina.

Apukuski tuomittiin Kemi-Tornion käräjäoikeudessa kahdeksi vuodeksi ehdottomaan vankeuteen.

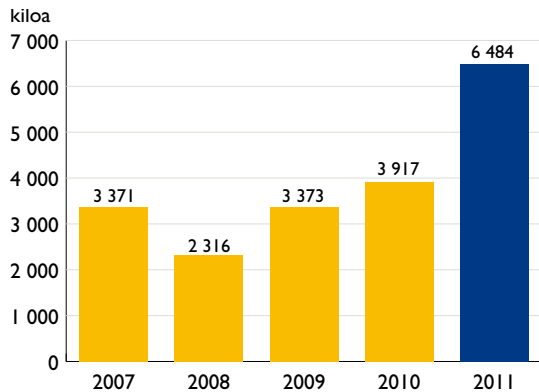
Hengenvaarallinen määrä heroiniä suolistossa

Syyskuussa otettiin tullitarkastukseen Delhistä Helsinkiin lentäen saapunut Nigerian kansalainen, jonka oli määrä jatkaa Helsingistä edelleen Varsovaan. Suoritetussa tullitarkastuksessa henkilön matkatavarana olleesta laukusta ei löytynyt mitään tulliselvitettävää, mutta puhuttelun perusteella hänet päätettiin viedä oikeuslääketieteellisiin tutkimuksiin, jossa havaittiin suolistossa olevan useita vierasesineitä. Henkilölle järjestettiin eristämistarkkailu, jossa hän ulosti 65 vaaleaa jauhetta sisältävää vierasesinettä. Tullilaboratorion tutkimuksissa vierasesineiden sisällöksi paljastui yhteensä kilo heroiniä.

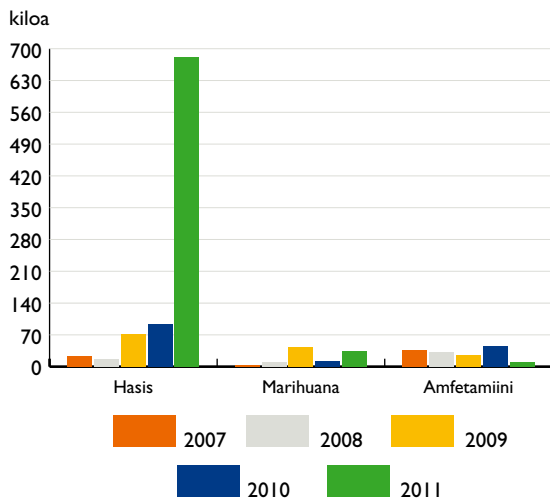
Käräjäoikeus tuomitsi henkilölle kahdeksan vuoden vankeusrangaistuksen.

Takavarikoidut huumeet Tullin tutkimissa jutuissa 2007–2011

Yleisimmät huumeet Tullin takavarikoissa 2007–2011

Subutex

Subutexia takavarikoitiin vuonna 2011 yhteensä 13 915 tablettia, mikä on selkeästi suurin määrä viiden vuoden ajanjaksolla tarkasteltuna.

Subutexia on salakuljetettu suuria määriä Ranskasta Ruotsiin ja sitä kautta Suomeen, muun muassa pohjoista reittiä pitkin. Kyse on useista sadoista tableteista kerrallaan. Päihdekäyttö on edelleen yleistä ja ongelma on levinnyt koko Suomeen.

Huomattava määrä Subutexia ja käteistä rahaa Kampin ostoskeskuksen säilytyslokerossa

Kesäkuussa 2011 havaittiin erään Liettuan kansalaisen (henkilö A) saapuvan ajoneuvolla Suomeen kello 9.30 Tallinnasta. Henkilö ajoi Helsingin keskustassa sijaitsevaan parkkihalliin, jossa hänen havaittiin purkavan ajoneuvostaan ”jotain”.

Samana päivänä kello 13 Suomeen saapui Tallinnasta myös toinen liettualainen henkilö (henkilö B). Molemmat henkilöt tapasivat Helsingin keskustassa, jonka jälkeen henkilö A otti mukaansa henkilö B:ltä laukun ja nouti ajoneuvostaan ”jotain”.

A ja B tapasivat uudelleen ja purkivat A:n noutamasta laukusta Kampin ostoskeskuksessa olevaan kahteen eri säilytyslokeroon yhteensä 3 500 kappaletta 8 milligramman Subutex-tabletteja.

Toiseen säilytyslokeroon purettiin 2 100 ja toiseen 1 400 tablettia. 40 minuutin kuluttua tästä tapahtumasta ensimmäiselle säilytyslokerolle saapui henkilö C, joka yritti noutaa säilytyslokerosta takavarikoituja 1 400 Subutex-tabletteja. Henkilö C ja hänen seurassaan ollut henkilö D otettiin kiinni. Myös A ja B otettiin tällöin kiinni. Noin 10 minuutin kuluttua näistä kiinniotoista toiselle säilytyslokerolle saapuivat henkilöt E ja F, jotka otettiin kiinni, kun E yritti ottaa säilytyslokerossa olleita 2 100 Subutex-tabletteja haltuunsa.

Esitutkinnassa saatiin varsin nopeasti selvitettyä, että B:n tarkoitus oli noutaa samalla alueella olevista säilytyslokerosta, C:n ja E:n sinne aikaisemmin toimittavat rahat, joilla oli tarkoitus maksaa Subutex-erät.

Kahdesta eri säilytyslokerosta takavarikoitiin yhteensä 49 970 euroa käteistä rahaa.

Tuomioita

Helsingin kärjäoikeus langetti jutusta kahdelle henkilölle neljä vuotta ja kolme kuukautta sekä kahdelle henkilölle kolme vuotta ja neljä kuukautta vankeutta, yhden henkilön syyte hylättiin. Yhden henkilön kohdalla Helsingin syyttäjänvirasto teki päätöksen syyttämättä jättämisestä.

Kannabis

Tulli takavarikoi hasista 682 kiloa ja marihuanaa 34,4 kiloa. Vastaavana ajanjaksona vuonna 2010 hasista takavarikoitiin 94 kiloa ja marihuanaa 12,4 kiloa.

Kannabis on Suomessa käytetyin huume. Käyttöä lisää myös marihuanan lisääntynyt kotikasvatus. Kotikasvatuksen suosiota on lisännyt kannabiksen siemien tilaamisen helppous Internetin kautta. Paljastuneet kotikasvatustapaukset ovat osoittaneet, että huumeiden kasvatus on muuttunut entistä ammattimaisemmaksi.

Takavarikoidun hasiksen suuri määrä selit-

tyy useasta suurehkosta takavarikoidusta hasiserästä kauttakulkuliikenteessä Venäjälle. Takavarikoidun hasiksen määrä oli näissä jutuissa yhteensä 569 kiloa. Asiasta tarkemmin artikkelissa sivulla 18.

Vuonna 2010 alkanut hasiksen salakuljetus kehonsisäisesti nieltynä on jatkunut edelleen. Osa nielijöistä on tehnyt useita matkoja Suomeen. Myös Ruotsissa ja etenkin Norjassa on jäänyt kiinni useita hasiksen nielijöitä. Lentotullissa jäi vuoden 2011 aikana kiinni noin 20 kehonsisäistä salakuljetusta.

Hasista Suomeen yli 200 kiloa kuriirien nielemänä

Tulli otti viime vuoden elokuussa Helsinki-Vantaan lentoasemalla tarkastukseen kaksi Saksan kansalaista. Tullitarkastuksen perusteella heidät määrättiin lääkärin suorittamaan henkilökatsastukseen, jossa heidän todettiin salakuljettavan kehonsisäisesti huumausaineita.

Miehet kertoivat käyneensä ostamassa hasiksen Marokosta valmiiksi nielemiseen soveltuvina paketteina. Espanjassa he nielivät erän ja matkustivat lentokoneella Suomeen. Molemmat kertoivat salakuljettaneensa vastaavalla tavalla aikaisemminkin, ja toisen heistä epäillään salakuljettaneen peräti 80 kertaa huumausaineita Suomeen. Palkkiota he saivat 1 000 euroa salakuljetetulta kilolta.

Salakuljetusrenkaaseen epäillään kuuluneen useita kuriireja ja toiminnan olleen säännöllistä.

Esitutkinnassa pystyttiin selvittämään Suomessa oleva vastaanottaja, joka järjesti kuriirien majoituksen ja huumausaineiden myynnin suomalaisille jälleenmyyjille. Mies on Saksan kansalainen, mutta on asunut Suomessa vuodesta 2006. Hänellä ei ole aikaisempaa rikostaustaa, eikä myöskään mai-

nittavaa verotettavaa tuloa. Mies on järjestänyt Uudellamaalla kuriirien majoituksen ja palkkioiden maksun sekä huumausaineiden edelleen myynnin.

Pääepäillyn epäillään hankkineen vuosina 2006–2011 kaikkiaan 211 kiloa hasista. Hän on myynyt hasiksen edelleen 6–7,5 euroa grammalta, joten hänen epäillään saaneen jopa 1 260 000 euron rikoshyödyn. Häneltä on takavarikoitu turvaamistoimena kaksi kiinteistöä, joiden arvo on noin 71 000 euroa.

Suurimman jälleenmyyjän epäillään ostaneen ja välittäneen edelleen noin 72 kiloa hasista. Miehellä takavarikoitiin kotietsinnän yhteydessä huumausaineita sekä laitton ase. Lisäksi mieheltä löytyi käteistä rahaa yli 34 000 euroa, joka määrättiin turvaamistoimena vakuustakavarikkoon.

Esitutkinnan aikana on kuultu kaikkiaan kymmentä epäiltyä, joista neljä on ollut tutkinta vankeudessa.

Käräjäoikeudessa saksalainen päätekijä sai kuuden vuoden vankeustuomion sekä maksettavakseen 800 000 euroa rikoshyötynä. Pääasiallinen aineiden ostaja sai viiden vuoden vankeustuomion ja maksettavakseen 300 000 euroa rikoshyötynä. Kuriireista toinen sai neljän vuoden kuuden kuukauden ja toinen kahden vuoden neljän kuukauden vankeustuomion.

Kokaiini

Vuonna 2011 Tulli takavarikoi kokaiinia yhteensä 1,6 kiloa, edellisenä vuonna kokaiinia takavarikoitiin 1,88 kiloa.

Kokaiini on yleistynyt Suomen markkinoilla, mutta on edelleen melko marginaalinen huumausaine takavarikkojen näkökulmasta katsottuna.

Huhtikuussa takavarikoitiin kilo kokaiinia Saksasta saapuneesta Venäjän rekisterissä olleesta henkilöautosta. Kokaiinin lisäksi auton tavaratilan välipohjaan rakennetusta kätkötilasta löytyi lähes 60 kiloa hasista ja 3,8 kiloa marihuanaa.

LSD

LSD:tä takavarikoitiin 957 kappaletta vuonna 2011. Ko-ko vuonna 2010 sitä takavarikoitiin yhteensä 425 kappaletta.

LSD-kauppaa Facebookissa

Tulli takavarikoi kesäkuussa 2011 yhden päivän aikana kuu-
desta eri henkilölle osoitetusta postilähetyksestä kaikkiaan
695 LSD-lappuja, joista suurin erä käsitti 420 LSD-lappuja.

Tutkinnassa selvisi neljän pääepäillyn tilanteen ja edel-
leen välittäneen, syksystä 2010 kesään 2011 rajoittuvalla ajal-
la, satoja LSD-lappuja, satoja grammoja metylonia ja kym-
meniä grammoja muita designhuumeeksi kutsuttavia lääke-
aineita.

Lisäksi suoritetuilla etsinnöillä löydettiin kannabiskas-
vattamoja, ekstaasia ja vähäisiä määriä muita huumausainei-
ta. Metylonin takavarikot ja tutkinnassa selvinneet välitykset
yhteen laskien kokonaismääräksi muodostui yli 1 000 gram-
maa, joka vastaa noin 4 000 käyttöannosta ekstaasia.

Tutkinnassa selvitettiin LSD:tä, metylonia, huumaus-
ainelääkeaineita ja perinteisiä huumausaineita levitetyn kymme-
nille henkilölle, jotka asuvat pääosin pääkaupunkiseudulla,
Pirkanmaalla ja Itä-Suomessa.

Salakuljetettujen aineiden markkinoinnissa käytettiin
muun muassa Facebook-yhteyksiä ja muuta sosiaalista me-
diaa.

Esitutkinnassa kuultiin epäiltyinä kaikkiaan 17 henkilöä.
Ilmi tulleita rikoksia tutkittiin nimikkeillä törkeä huumausai-
nerikos, huumausainerikos, huumausaineen käyttörikos, sa-
lakuljetus ja laitton tuontitavaraan ryhtyminen. Syytteitä tul-
laan käsittelemään Pirkanmaan käräjäoikeudessa alkuvuon-
na 2012.

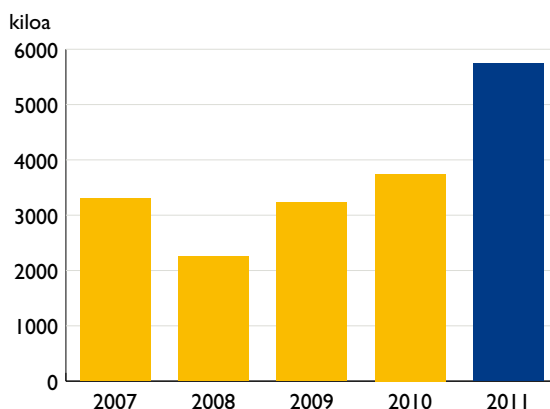
Kat

Vuonna 2011 kattia takavarikoitiin 5 749 kiloa, mikä on noin 53 prosent-
tia enemmän kuin edellisvuonna. Vuoden 2010 aikana kattia takavarikoi-
ttiin 3 746 kiloa.

Isoin osa takavarikoista tehtiin Englannista saapuvilta lentomatkus-
tajilta, mutta myös lentopostin ja pikakuriiriyriytysten käyttö katin sala-
kuljetusyrityksissä on vuosittain hiljalleen kasvanut.

Katin salakuljetuksen lisääntyminen on myös havaittu raskaan rahti-
liikenteen seassa ja vuoden lopulla saatiinkin paljastettua useampi yli sa-
dan kilon kat-erä tuotuna rekan perävaunussa.

Takavarikoitu kat 2007–2011

Huumausaineiden lähtöaineet eli prekursorit

Jo pienellä määrällä huumausaineiden lähtöainetta saadaan tuotettua suuria määriä huumausaineita. Huumausaineiden valmistusportaan voitot ovat todella suuret. Huumausaineiden lähtöaineiden valvonta on tehokas tapa leikata huumetarjontaa. Huumausaineiden valmistuksessa tarvittavia kemiallisia aineita käytetään teollisuudessa laillisiin tarkoituksiin. Kansainvälisellä viranomaisvalvonnalla on onnistuttu estämään kemikaalien pääsy laittomien huumausaineiden valmistukseen. Valvonta on pakottanut huumausaineiden valmistajia kehittämään uusia lähtöaineita ja uusia designhuumeita.

Vuonna 2011 Tulli takavarikoi lähtöaineina myös doping-aineena käytettävää efedriiniä ja pseudoefedriiniä sekä huumausainetarkoituksessa käytettävää GBL:ää.

Huumelääkkeet

Vuonna 2011 huumelääkkeiden takavarikkomäärä nousi yli 80 prosenttia edellisestä vuodesta. Vuosittaiset takavarikkomäärät ovat vaihdelleet melkoisesti viiden vuoden tilastokaudella. Huumelääkkeitä saapuu eniten postin kautta. Toiseksi suosituimpana tapana voi pitää matkustaja-alusliikennettä, ja lähinnä kyseessä ovat Tallinnan ja Helsingin väliä kulkevat alukset. Kolmanneksi suosituin tapa on lentomatkustajien mukanaan tuomat huumelääkkeet. Loput ovat kotietsinnöillä tai muiden tapausten tutkinnan yhteydessä tehtyjä takavarikoita.

Bentsodiatsepiinit ovat suosittuja päihdetarkoitukseen käytettyjä huumausaineiksi luokiteltuja lääkkeitä. Bentsodiatsepiineja takavarikoitiin vuonna 2011 yhteensä 28 548 tablettia, 525 grammaa jauheina sekä lisäksi 80 millilitraa liuoksina (vuonna 2010 vastaavat luvut olivat 16 690 tablettia, 1,3 grammaa jauheina, ei liuoksia).

Metadonia takavarikoitiin vuonna 2011 liuoksina 1 724 millilitraa.

Suuri määrä klonatsepaamivalmisteita auton vararenkaassa

Vuonna 1982 syntynyt liettualainen mies saapui syyskuussa laivalla Tallinnasta Helsingin Länsisatamaan. Mies otettiin puhutteluun ja sen perusteella miehen kuljettama ajoneuvo otettiin tarkastukseen. Huumeiden etsintään koulutettu koira reagoi ajoneuvon takakontissa olleeseen vararenkaaseen. Vararengas tyhjennettiin ja kumi irrotettiin vanteelta, jolloin sisältä löytyi vaahtomuoviin kääritty pitkä muovinen vakuumpakkaus, jossa oli noin neljä kiloa valkoisia tabletteja. Tullilaboratorion tutkimusten mukaan kyse oli klonatsepaamia sisältävistä, bentsodiatsepiineihin luettavista huumausainelääkkeistä, joiden tarkka määrä oli 19 461 tablettia.

Ajoneuvo takavarikoitiin rikoksentekovälineenä.

Liettualaismies kertoi saaneensa toimeksiannon Vilnassa ja hänen oli määrä toimittaa tabletit Ouluun. Hän oli luullut pakkausten sisältävän anabolisia steroideja. Mies olisi saanut renkaan toimittamisesta 500 euroa.

Helsingin kärjäoikeus tuomitsi miehen törkeästä huumausainerikoksesta vuoden ja kuuden kuukauden ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Rikoksentekovälineenä käytetty ajoneuvo tuomittiin menetettäväksi valtiolle.

Hasista eli ”mustaa kultaa” tuhansia kiloja arvoautoihin kätkeytyneenä EU:n alueelta Suomen kautta Venäjälle

Haminan rikostorjuntayksikkö havaitsi keväällä 2011, että Keski-Euroopasta salakuljetetaan todennäköisesti suuria määriä huumausaineita Suomen kautta Venäjälle. Kyseinen ilmiö ei kuitenkaan tullut aivan yllätyksenä. Venäjältä oli jo pidemmän aikaa tihkunut tietoja, joiden perusteella voidaan arvioida venäläisen huumausainekulttuurin länsimaalaistuneen. Tämä on aiheuttanut etenkin Pietarin alueella hyvänlaatuisten lännestä tuotettujen huumausaineiden kysynnän kasvua. Hasikselle, ekstaasille ja kokaiinille on olemassa mitattava markkina-alue vain parinsadan kilometrin päässä Suomen rajasta.

Suomi, sen satamat ja niiden kautta transitokuljetuksina maaraajojen ylitse Venäjälle kulkeva tavaraliikenne on jo pitkään ollut toimiva portti idän lähes loputtomasti tavaraa nieleville markkinoille.

Logistiikkaosaaminen, luotettavuus ja Suomen turvallisuus tavarankuljetusmaana on ollut omiaan luomaan Suomesta kanavan, jonka kautta tavaraa on haluttu kuljettaa. Tämä on ilmeisesti havaittu myös tahoilla, jotka haluavat kuljettaa laitonta tavaraa nopeiden väylien kautta Venäjän markkinoille. Vuoden 2011 kuluessa kävi selväksi, että Suomi oli keskellä huumausainevirtaa, jonka todellista suuruutta voidaan vain arvioida.

Huumausaineiden kauttakuljetus on aina tasaisin väliajoin noussut keskusteluun etenkin uhka-arvioissa. Asia konkretisoitui, kun maaliskuussa 2011 Venäjälle matkalla olleesta arvoautosta löytyi rakenteisiin kätkeytyneenä huomattava määrä hasista. Takavarikko paljasti salakuljettajien tekotavan ja heidän käyttämänsä reitin sekä mahdollisti valitsemaan tarkastuskohteita, joista perustellusti voitiin jatkossa olettaa löytyvän huumausaineita.

Tarkastettavien kohteiden valinta alkoi rohkaisevasti. Heti ensimmäisestä kohteesta löytyi muutama kilo huumausainetta, jonka perusteella voitiin päätellä tilanteen olevan ennakkooajatusten mukainen ja samalla varmistui se, että ilmiön esiintuomiseen on syytä varata tarvittavat resurssit.

Vain neljä päivää myöhemmin paljastettiin tapaus, jossa laivalla Saksasta Suomeen kahdella ajoneuvolla saapuneen seurueen toisesta arvoautosta löydettiin noin 60 kilo hasista, muutama kilo marihuanaa ja kilo kokaiinia ajoneuvon rakenteisiin kätkeytyneenä. Näiden tapausten perusteella alkoi samalla hahmottua tarkempi kuva ongelman tai pikemminkin ilmiön suuruudesta. Samalla alkoi myös käydä ilmeiseksi se, että Suomen rooli todellakin oli olla vain kauttakuljetusmaana.

Toimia ilmiön torjumiseksi päätettiin tehostaa ja suunnata kesän ajan työpanos suurilta osin kohteiden tunnistamiseen ja paljastamiseen. Erilaisten profilointimenetelmien perusteella kesän aikana päädyttiin tarkastamaan useita henkilöautoja. Tarkastusten yhteydessä kuudesta henkilöautosta takavarikoitiin huumausaineita määrien vaihdellessa noin 50 kilosta reilusti yli 100 kilon eriin. Lisäksi yhdessä tapaukses-

sa tarkastetusta ajoneuvosta löytyi huomattava määrä JWH-nimistä (”Jehova”) huumausaineena käytettävää lääkeainetta.

Kesän aikana paljastetut tapaukset noudattivat monilta osin samaa kaavaa. Venäläiset mieshenkilöt ajoivat suomalaisenkin mittapuun mukaan arvioituna arvoautoiksi luokiteltavilla ajoneuvoilla huumausaineita Saksasta Suomen kautta Venäjälle. Autoihin oli rakennettu korkealaatuisia kätkötiloja, jotka kestivät hyvin silmämääräisen tarkastelun. Kokonaisuudessaan kyseisen rikostorjuntahankkeen aikana onnistuttiin takavarikoimaan yhteensä 569 kilo hasista, lähes kymmenen kilo marihuanaa ja kilo hyvälaatuista kokaiinia sekä noin 45 kilo JWH:ta.

Käräjäoikeudet tuomitsivat yhdeksän huumausaineita kuljettanutta henkilöä ehdottomiin vankeusrangaistuksiin, tuomioiden vaihdellessa noin viidestä kahdeksaan vuoteen.

Kiinniotetut, kuriireina toimineet henkilöt olivat pääsääntöisesti tehneet lukuisia aiempia matkoja samoilla ajoneuvoilla käyttäen samoja reittejä. Myös näiden aiempien matkojen uskotaan liittyneen huumausaineiden kuljetukseen, joten varovaisestikin arvioiden pelkästään viime vuoden aikana nyt kiinniotetut kuriirit ovat salakuljettaneet Venäjälle huumausaineita tuhansia kiloja.

Ilmiön suuruutta korostaa vielä se, että nyt kiinniotettujen henkilöiden ei uskota olevan ainoita kyseistä toimintaa harjoittavia tahoja, joten Suomen voi uskoa olevan myös jatkossa merkittävässä roolissa huumausaineiden kauttakuljetuksessa.

Samoin on huomioitava se, että salakuljetustavan muuttuessa esimerkiksi käytettävän välineen osalta, ilmiö sinällään on todennäköisesti tullut jäädäkseen ja lisää painetta myös sisärajavalvonnassa.

Lääkkeet

Vuonna 2011 kaikkien lääkerikosten kokonaismäärä nousi yli 30 prosentilla edellisestä vuodesta.

Lääkkeitä takavarikoitiin yhteensä 264 713 tablettia (139 024 tablettia vuonna 2010), joten lääkkeiden takavarikoiden 90 prosentin nousu on todella huomattava.

Nesteitä takavarikoitiin 859 litraa (26 litraa vuonna 2010), ja erityisen suuri nousu selittyy yksittäisellä suurella GBL-takavarikolla.

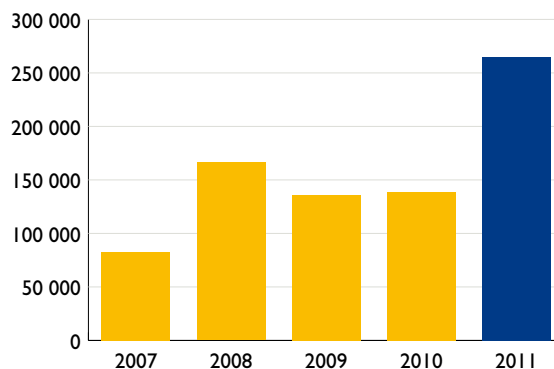
Jauheita sekä muuta kilotavaraa takavarikoitiin yhteensä 109 kiloa (25 kiloa vuonna 2010), ja syy takavarikoinnin lisääntymiseen johtuu lääkkeiksi luokiteltujen muuntohuumeiden lisääntymisestä.

Lääkkeistä lähes 90 prosenttia tulee postitse (tavallinen posti ja pikarahtilähetykset) ja vajaa 10 prosenttia tulee matkustajien mukana. Pieni määrä takavarikoidaan kotietsintöjen tai muun tutkinnan yhteydessä.

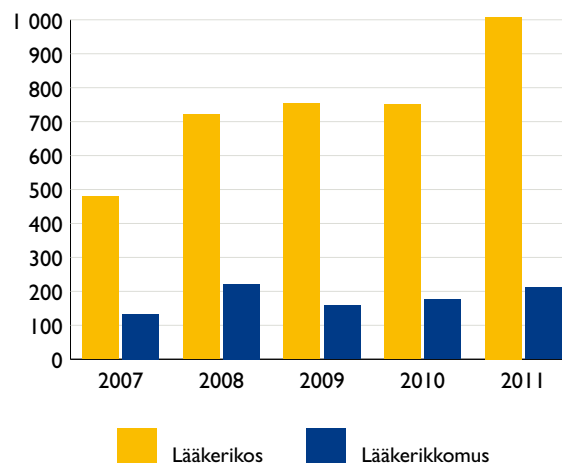
Internetin kautta lääkkeitä hankitaan yhä enemmän ja valikoima on laajentunut jatkuvasti. Takavarikoituja lääkkeitä saapuu eniten Intiasta, Isosta-Britanniasta, Thaimaasta ja Yhdysvalloista.

Venäjältä tuodaan matkustajien mukana pieneköjä määriä erilaisia lääkevalmisteita lähinnä omaan käyttöön. Yleisimpiä lääkkeitä potenssilääkkeiden lisäksi vuonna 2011 olivat melatoniini, parasetamoli, ibuprofeeni, klenbuteroli, antibiootit, sibutramiini, tramadoli, kilpirauhashormonit, pirasetami. Lisäksi oli useita muita aineita, joista oli vain yksi näyte kustakin.

Tullin takavarikoimat lääkkeet 2007–2011

Läakerikokset ja -rikkomukset 2007–2011

Suuri määrä potenssivalmisteita Intiasta Ison-Britannian ja Suomen kautta Venäjälle

Elokuun lopussa 2011 otettiin venäläiselle logistiikkayritykselle osoitettu kuriirilähetyksen tarkastukseen.

Lähetyksen sisällöksi paljastui kolme laatikkoa, joissa oli 5 000 Vardenafil-tablettia sekä 1 824 Super-P Force Sildenafil-tablettia. Molemmat valmisteet ovat niin kutsuttuja potenssilääkkeitä, joiden tuonti vaatii lääkemääräyksen.

Lähetyksen oli merkitty c/o-osoitteella Lappeenrantaan suomalaiselle asiamiehelle. Omistajaa lääkkeille ei kuitenkaan löytynyt eikä syytetä näin ollen voitu nostaa. Lähetys oli alun perin saapunut Englantiin Intiasta. Englannin viranomaisiin on oltu yhteydessä ja asian tutkinta jatkuu siellä.

Internet-tilauksella voi saada mitä tahansa – jopa ei mitään!

Helmikuun lopussa 2011 otettiin Vantaan lentokentän ulkomaanpostikeskuksessa tarkastukseen Englannista Joensuuun matkalla ollut postilähetyksen, joka sisälsi noin 9 000 lääketablettia, ja joiden piti merkintöjen mukaan sisältää efedriiniä.

Tullilaboratorio ei tutkimuksissaan kuitenkaan löytänyt tableteista minkäänlaista lääkinnällisesti vaikuttavaa ainetta. Tullissa todettiin, että rikosta ei tablettien lähetyksessä ole tapahtunut ja tabletit toimitettiin edelleen mainittuun Poste restante -osoitteeseen.

Potenssilääkkeet

Suuren ryhmän muodostavat erektiolääkkeet, jotka useimmiten saapuvat postitse Intiasta. Suurimmassa osassa potenssilääkkeitä vaikuttavana aineena on sildenafilafiili tai tadalafilafiili, mutta myös vardenafiilivalmisteita käytetään. Potenssilääkkeiden kauppanimiä on jo useita kymmeniä ja niitä tilataan jatkuvasti Internetin kautta.

Tablettimäärät nousivat huomattavasti; vuonna 2011 takavarikoitujen potenssitablettien määrä oli 144 959, kun luku edellisellä vuonna oli 33 267. On huomattava vielä, että tästä tilastosta puuttuvat muun muassa Vantaan ulkomaanpostikeskuksessa haltuun otetut, syyte- eli niin sanotun puuttumiskynnyksen alittavat lääketapaukset, yhteensä lähes 35 000 lääketablettia, joista suurin osa oli potenssivalmisteita.

GBL eli gammabutyrolaktoni

Gammabutyrolaktoni eli puhekielessä ”lakka” on syntetttinen laktoneihin kuuluva yhdiste. Aine on öljymäistä, väritöntä nestettä, jossa ei ole kovinkaan vahvaa tuoksua. Aine kehitettiin alun perin muun muassa nukutusaineeksi, mutta todettiin myöhemmin lääketarkoituksiin sopimattomaksi.

Teollisuudessa gammabutyrolaktonia käytetään muun muassa liimanpoistoaineena ja maalien ohenteena. GBL luokitellaan Suomessa lääkeaineeksi. Vaikka käyttäjät itse ehkä pitävät ”lakkaa” mietona huumeenä, voi GBL:n päihdekäyttö olla jopa hengenvaarallista helposti tapahtuvan yliannostuksen vuoksi.

Vuonna 2011 GBL:a takavarikoitiin 14 tapauksen yhteydessä yhteensä 889,5 litraa, josta 800 litraa oli tilattu yrityksen nimissä ja neste oli varastoitu muovitynnyreihin. Toinen isompi tapaus oli 55 litran takavarikko, jossa neste oli useissa viiden litran muovikanistereissa.

Dopingaineet

Vuonna 2011 Tulli takavarikoi dopingaineita yhteensä 95 903 tablettia tai ampullia eli viitisentoista prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Takavarikkomäärien lasku johtuu suurelta osalta Internet-tilauksina saapuvien pienempien erien lisääntymisestä, joka nostaa rikosmääriä, mutta ei takavarikoitujen aineiden määrää.

Vuonna 2011 anabolisia steroideja takavarikoitiin 15 prosenttia edellisestä vuodesta vähemmän. Sitä vastoin testosteronien määrä nousi yli 8 000 tabletilla/ampullilla vuodesta 2010.

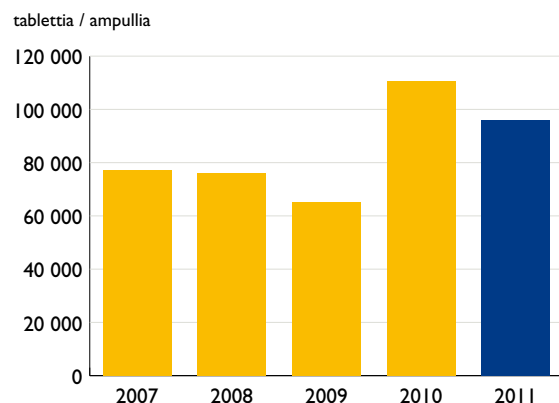
Huomionarvoinen asia on kasvuhormonien salakuljetuksen lisääntyminen. Vuonna 2011 kasvuhormoniampulleja takavarikoitiin 4 886, kun luku edellisellä vuonna oli 520. Tilastoon vaikuttaa kesäkuussa takavarikoitu suuri yksittäinen kasvuhormonierä.

Dopingrikokset ovat olleet nousussa. Vuonna 2011 dopingrikosten määrä nousi 33 rikoksella ja törkeiden dopingrikosten määrä nousi 17 rikoksella edellisestä vuodesta.

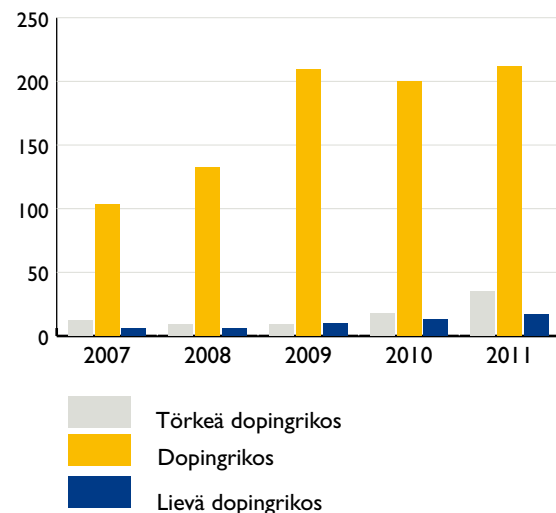
Postia käytettiin edelleen eniten dopingaineiden salakuljetuksessa; normaalipostin osuus oli 80 prosenttia ja pikarahtilähetyksen 10 prosenttia. Postitse dopingaineita lähetettiin tai salakuljetettiin ensisijaisesti Slovakiasta, Isosta-Britanniasta ja Unkarista. Lentomatikustajilta tehtyjen takavarikkojen osuus on vajaa 10 prosenttia ja lähtömaa on useimmiten Thaimaa.

Tilajaat ja salakuljettajat olivat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta suomalaisia.

Takavarikoidut dopingaineet 2007–2011

Dopingrikokset 2007–2011

Huumausaineen ”teollisen tuotantoprosessin” raaka-ainevarasto kesämökin piharakennuksen räystäään alla

Vantaan postitullissa tuli 3.1.2011 ilmi salakuljetustapaus, jonka yhteydessä Tullin Helsingin tutkiva yksikkö pyysi selvitystä Ville-nimisestä henkilöstä ja häneen liittyvistä, aiemmin ulkomailta tietyistä yhtiöistä vastaanottamista lähetyksistä, jotka kaikki liittyivät huumeisiin ja laittomiin kemiallisiin valmisteisiin.

Selvityksessä havaittiin, että Vuosaaren satamaan oli 30.11.2010 saapunut viisi tynnyriä sisältävä lähetys, joissa kussakin oli 200 kiloa gammabutyrolaktonia (GBL, katunimeltä lakka). Huolitsija luovutti Vantaalla Villelle koko 1 000 kg:n GBL-erän.

Ville sekä toinen epäilty Matti olivat molemmat hyvin perehtyneitä kemiaan. Matti tiettävästi opiskeli tai oli opiskellut kemiaa yliopistossa. Villen tiedot sekä kemiasta että siihen liittyvästä lainsäädännöstä olivat omatoimisen perehtymisen tulosta.

Postitullissa paljastuneen tapauksen johdosta suoritettu esitutkinta eikä tarkkailu tuottaneet GBL:n maahantuontiin liittyen mitään ratkaisevaa tietoa esitutkinnan käynnistämiseksi. Asiaa oli kuitenkin syytä lähteä selvittämään tarkemmin, koska GBL on keskeinen vaarallisen huumausaineen gammahydroksivoihapon (GHB) lähtöaine ja Ville oli jo aiemmin kärsinyt rangaistuksen törkeästä huumausainerikoksesta, johon oli liittynyt myös huumausaineen valmistaminen tai sen yritys.

Helsingin käräjäoikeudelta päätettiin hakea televalvontalupaa. Käräjäoikeus totesi, että Villeä oli syytä epäillä huumausainerikoksesta ja näin oikeus myönsi Tullille televalvontaluvan.

Saaduista televalvontatiedoista havaittiin, että GBL-erän saatuaan Ville ja Matti olivat ajaneet välittömästi länsirannikolle ja jo samana yönä takaisin. Villellä oli seudulla kesämökki. Tulli päätti suorittaa Villen Uudenkaupungin seudulla olevalle kesämökille kotietsinnän.

Mökin piharakennuksen takaseinän räystäään alta löytyikin neljä täyttä tynnyriä ilmeistä GBL:ia. Tällöin annettiin määräys ottaa Ville ja Matti kiinni sekä suorittaa alueella lisäetsintöjä.

Kuulusteluissa Ville toisti jo aiemmin esittämänsä väitteen, että hänellä oli lääkelain 14 pykälän mukainen oikeus elinkeinonharjoittajana tuottaa maahan muuten luvanvaraisia aineita käytettäväksi teollisessa tuotantoprosessissa. Ville kertoi myös, että GBL:n tilaamisen jälkeen hankkeen rahoittajat vetäytyivät.

Matti vaipui vangitsemisen jälkeisenä päivänä GBL:n virotusoireista psykoosiin ja hänet jouduttiin siirtämään lääkärin määräyksestä kahdeksi viikoksi vankimielisairaalaan.

Ville ja Matti kertoivat esitutkinnassa melko yhteneväisesti, että aineen tilaaminen oli Villen oma hanke, vaikka Matti ja ehkä joku muukin oli ollut tietoinen Villen kaavailuista. Matti oli aineen tultua Suomeen avustanut Villeä sen kuljetamisessa mökille. Matti oli ollut myös Villen mukana kesämökiltä Helsinkiin haetun tynnyrillisen käsittelyssä.

Villen ja Mattin sekä heihin liittyvien henkilöiden kuulusteluissa sekä muiden esitutkintatoimenpiteiden kautta saatiin näyttöä, että GBL:ia oli levitetty päihteeksi. Viisi litraa oli maksanut 2 000–2 500 euroa. Esitutkintaan oli käytettävissä rajalliset resurssit, joten tutkinta kohdistettiin vain maahantuontitapahtumaan. Tutkinnassa aineen laillisesta käytöstä ei ilmennyt mitään näyttöä.

Matin kotoa löytyi GBL:ia noin 10 litraa ja GHB:tä 151 grammaa kiinteänä aineena, sekä jonkin verran nesteseen liuotettuna. Mattin ja tämän tyttöystävän mukaan Ville oli pyytänyt valmistamaan tätä huumausainetta. Ville kiisti tämän. Myöhemmin selvisi, että Villeltä GBL:ää vastaanotaneet henkilöt olivat muuallakin valmistaneet siitä itselleen GHB:tä.

Viidennessä tynnyrillisestä saatiin Tullin haltuun GBL:ää noin 66 kiloa. Lisäksi selvisi Villen hallinnoima varasto Lautasaressa, josta löytyi tai jossa oli säilytetty GBL:n lisäksi muita kemiallisia valmisteita, joiden laillisuus oli kyseenalaista. Syyttäjä päätti kuitenkin olla nostamatta asiassa tältä osin syytettä.

Kesällä 2011 Helsingin käräjäoikeus tuomitsi yhteensä kahdeksan henkilöä vankeusrangaistuksiin. Ville sai ehdottoman vankeusrangaistuksen kahdesta salakuljetuksesta ja lääkerikoksesta. Matti tuomittiin ehdollisen vankeusrangaistuksen (muun muassa huumausainerikoksesta) samoin kuin viisi muuta henkilöä, jotka olivat vastaanottaneet GBL:ia mukaan luettuna siitä GHB:tä valmistanut pariskunta.

Villen äiti talletti Villen puolesta GBL:iin liittyvää käteistä rahaa pankkiin olosuhteissa, joissa käräjäoikeus katsoi äidin syyllistyneen rahanpesuun ja tuomitsi äidin ehdolliseen vankeusrangaistukseen.

Käräjäoikeus katsoi Villen saaneen rikoshyötyä 40 000 euroa ja hänen kesämökkiinsä kohdistuva myymis- ja hukaamiskielto pidettiin voimassa tähän määrään asti.

Ainakin Ville on valittanut tuomiosta hovioikeuteen.

Rautaa ylös dopingaineilla terästetyillä lihaksilla

Tullin rikostorjunta tutkii erittäin laajamittaista ja ammattimaista dopingaineiden maahantuotiin ja levitykseen liittyvää rikoskokonaisuutta.

Viime vuoden helmikuun lopussa takavarikoitiin Helsingin Katajanokalla tullitarkastuksen yhteydessä kolmen henkilön hallusta 154 Decabolex- ja 2 960 Sustamed-ampullia sekä 6 010 Danabol- ja 300 Strombafort-tablettia.

Tämän lisäksi maaliskuun alussa takavarikoitiin yhdelle edellä mainitulle henkilölle osoitetusta pikarahtilähetyksestä vielä noin 4 000 ampullia ja noin 7 600 tablettia dopingaineita, jotka sisältävät muun muassa testosteronia, nandrolonia, stanotsololia ja metandienonia.

Esitutkinnassa selvisi, että yksi henkilöistä oli hankkinut vuosina 2010–2011 huomattavan määrän dopingaineita muun muassa Moldovasta, Romaniasta ja Latviasta.

Aineet kolmikko salakuljetti Suomeen useilla eri keroilla lähinnä posti- ja pikarahtilähetyksissä sekä matkavarjoissa ja ajoneuvojen rakenteisiin kätkeytyinä. Painonnostoharrastuksen myötä kolmikko myi ja välitti dopingaineita useille eri henkilöille Lahden, Helsingin, Tampereen ja Jyväskylän alueella.

Esitutinnan aikana Helsingissä, Lahdessa, Tampereella ja Jyväskylässä takavarikoitiinkin kotietsintöjen yhteydessä useita tuhansia ampulleja ja tabletteja dopingaineita, erityyppisiä huumausaineita, useita ampuma-aseita ja kaasusumuttimia sekä noin 25 000 euroa käteistä rahaa.

Asiassa on kuultu ainakin 21 henkilöä epäiltynä muun muassa törkeästä dopingrikoksesta, dopingrikoksesta, huumausainerikoksesta, ampuma-aserikoksesta, salakuljetuksesta sekä laittomaan tuontitavaraan ryhtymisestä. Heistä seitsemän on ollut vangittuna.

Esitutkinta valmistunee kesällä 2012, jonka jälkeen asia siirtyy syyteharkintaan.

Thaimaasta dopingaineita ja potenssilääkkeitä ”omaan tarpeeseen”

Tammikuun alussa saapui kokkolalainen mies Bangkokista Helsinkiin. Hänet ohjattiin vihreältä linjalta tullitarkastukseen. Tarkastuksessa hänen ruumassaan olleesta laukustaan löytyi doping- ja lääkevalmisteita piilotettuna vaatteiden ja savukerasioiden sisään.

Anabol- ja Danabol -metandienonitabletteja oli yhteensä 4 000 ja Testoviron sekä Sustanon -merkkisiä ampulleja yhteensä 50. Lisäksi muita dopingvalmisteita oli noin 90 tablettia. Miehellä oli myös pieni määrä potenssilääkkeitä. Mies kertoi tuoneensa valmisteet omaan käyttöönsä, koska harrastaa voimailua. Hallussaan olleet dopingvalmisteet mies kertoi ostaneensa Pattayalta Thaimaasta. Hän kertoi hankineensa suuren määrän saadakseen tukkualennusta.

Vantaan käräjäoikeus tuomitsi miehen viiden kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen, joka muutettiin 135 tunnin yhdyskuntapalveluksi.

Muut rikokset

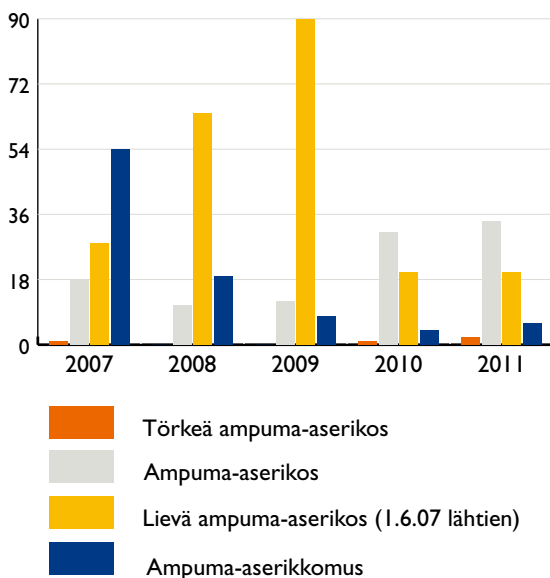
Ampuma-aserikokset

Ampuma-aserikoksien kokonaismäärä on hieman noussut verrattuna aikaisempaan vuoteen. Kaikkiaan ampuma-aserikoksia ja rikkomuksia todettiin yhteensä 62. Törkeitä ampuma-aserikoksia paljastui kaksi ja ampuma-aserikoksia 34.

Aseita takavarikoitiin 24 ja kaasusumuttimia 127. Takavarikoitujen aseiden määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Tulli on takavarikoinut aseita lähinnä kotietsintöjen yhteydessä.

Kaasuaseita tuodaan maahan matkustajien mukana autoissa tai postilähetyksinä ulkomailta. Deaktivoituja aseita tuodaan Suomeen säännöllisesti muun muassa asekeräilijöille. Tarkastuksissa aseet on todettu lainmukaisesti ampumakelvottomiksi. Deaktivoituja aseita ostetaan myös Suomesta ja viedään Venäjälle.

Ampuma-aserikokset 2007–2011

Liikenne-rikokset

Vuonna 2011 Tullin tietoon tuli Suomessa tapahtuneita liikenne-rikoksia ja muita liikenne-rikkomuksia yhteensä 886 tapausta, edellisenä vuonna tapauksia oli 946.

Liikenne-rikoksia paljastui 454 ja ne olivat lähinnä liikenneturvallisuuden vaarantamistapauksia. Liikenne-rikkomuksia paljastui 432 tapausta, jotka yleensä ovat johtuneet ajoneuvojen epäkuntoisuudesta, kuorman sitomatta jättämisestä joko kokonaan tai osittain tai ajoneuvoyhdistelmän suurimman sallitun pituuden, leveyden, korkeuden tai kokonaismassan ylittämisestä. Yksittäinen paljastunut tapaus on voinut sisältää useita liikenne-rikoksia tai -rikkomuksia yhtä aikaa.

Paljastinlaiterikkomuksia paljastui yhteensä 789, joka on 459 enemmän kuin vuonna 2010. Laitteet olivat lähinnä tutkanpaljastimia.

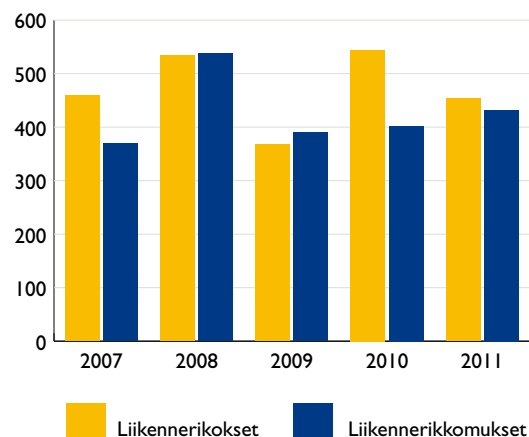
Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisia todettiin 58, jolloin kysymys on ollut kuljettajan ajopiirturin käytöstä annettujen säännösten noudattamatta jättäminen.

Laite, jolla voidaan ajopiirturiin kytkeä väärentää piirturikiekon merkinnät, ei ole liikenne-rikos vaan tällöin rikosnimike on väärennysaineiston hallussapito. Näitä todettiin 47 tapausta.

Vesiliikenne-rikkomuksia todettiin 35 tapausta, kun edellisenä vuonna niitä oli 27. Kyseiset tapaukset ovat olleet pääsääntöisesti säädettyjä varusteita vailla olevan vesikulkuneuvon kuljettamisia tai vesiliikenne-merkillä ilmaistun rajoituksen noudattamatta jättämisä.

Vaarallisten aineiden kuljetusrikosten ja -rikkomusten määrä väheni jonkin verran eli niitä todettiin 88 tapausta, kun niitä edellisenä vuonna paljastui 113.

Liikenne-rikokset ja -rikkomukset 2007–2011

Luonnonsuojelurikokset ja -rikkomukset

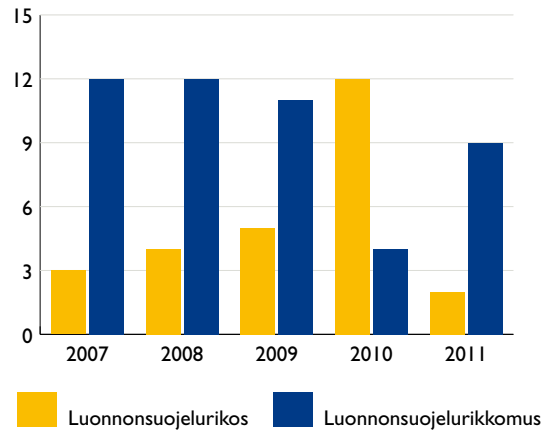
Vuonna 2011 CITES-sopimuksen vastaisesti tapahtuneita maahantuonteja todettiin vähemmän kuin edellisenä vuotena. Luonnonsuojelurikkomuksina tutkitut tapaukset kuitenkin kasvoivat.

Tullissa tutkittiin CITES-sopimuksen vastaisesti tuotuja tapauksia 13, jotka jakautuivat rikosnimikkeittäin seuraavasti: luonnonsuojelurikoksia kaksi, luonnonsuojelurikkomuksia kahdeksan, salakuljetuksia kaksi ja lieviä salakuljetuksia yksi.

Luonnonsuojelurikoksena tutkitaan CITES-tapausta, jossa suomalainen yritys myi Internetin kautta rauhoitettujen lintujen (viidakkokukkon höyheniä niskoineen) perhokalastajille perhojen tekoon.

Eniten luonnonsuojelurikoksia ja -rikkomuksia tulee ilmi Internet-kaupasta ostetuissa, postin kautta tulevista lähetyksissä sekä matkustajien tuomissa tuliaisissa.

Tullin tietoon tulleet luonnonsuojelurikokset ja -rikkomukset 2007–2011

Uhanalaisten viidakkokukkojen niskoja perhojen sidontaan.

Lohikalaa narrattiin uhanalaisen viidakkokukon höyhenillä

Interpol New Delhistä Intiasta lähestyi marraskuussa 2011 Suomen Keskusrikospoliisia (KRP) ja pyysi selvitystä Kokkolassa toimivan yrityksen taustahenkilöistä. KRP siirsi asian Tullihallituksen kautta Tullin Vaasan rikostorjuntaryhmälle. Pyynnön taustalla oli Intiassa viireillä oleva rikostutkinta koskien henkilöä, joka on välittänyt uhanalaisista eläimistä peräisin olevia tuotteita laittomasti useisiin eri maihin. Tutkimusten mukaan kyseinen henkilö on lähettänyt Intiasta CITES-sopimuksen alaisen viidakkokukon (harmaa viidakkokana, *Gallus sonneratii*) osia muun muassa kokkolalaiselle kalastus-tarvikeyritykselle.

Tulli sopi Suomen ympäristökeskuksen kanssa, että Tulli tekee kartoituksen siitä, kuinka paljon kyseistä uhanalaista lajia tai sen osia kaupataan Suomessa ja ryhtyy tarpeen mukaan rikosoikeudellisiin toimenpiteisiin laittomasta kaupasta.

Ympäristökeskuksen mukaan se ei ollut myöntänyt koskaan tuontilupaa viidakkokukon tai sen osien maahantuontiin. Alustavien Tullin tekemien selvitysten mukaan kyseisen lintulajin ns. niskakappaleita kaupattiin suomalaisten perhokalastustarvikkeita myyvien yritysten verkkokaupassa sekä liikkeissä eri puolilla Suomea.

Tulli käynnisti asiassa esitutinnan, jota johdettiin keskitetysti Vaasasta. Rikosilmoitus luonnonsuojelurikoksesta laadittiin koskemaan seitsemää yritystä ja niiden vastuuhenkilöitä.

Valtakunnansyyttäjänvirasto nimesi asiakokonaisuuteen syyttäjäksi ympäristö- ja luonnonsuojelurikoksiin perehtyneen syyttäjän Pohjanmaan syyttäjänvirastosta.

Tutkittavat yritykset sijaitsivat Helsingissä, Kotkassa, Merikarvialla, Kuopiossa, Kokkolassa ja Rovaniemellä. Koska oli epäiltävissä, että kotietsintöjen yhteydessä ilmeni muitakin eläinlajeja, jotka kuuluisivat CITES-sopimuksen mukaisen valvonnan piiriin, nimettiin tutkintaryhmään asiantuntijoita lajitunnistusta varten Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksesta sekä Helsingin yliopistosta.

Esitutkinta aloitettiin etukäteen tehtyjen suunnitelmien mukaisesti yhtä aikaa 8.2.2011 kaikilla paikkakunnilla. Yritysten liiketiloihin sekä vastuuhenkilöiden asuntoihin tehtiin kotietsinnät, joissa takavarikoitiin kirjanpitoa, tietokoneita, matkapuhelimia ja runsaasti

eläimistä peräisin olevia nahkoja karvoineen, sekä sulkia ja höyheniä.

Esitukinnassa ilmeni, että yritykset ovat ilman vaadittavia lupia ja todistuksia kaupanneet uhanalaisten eläinten osia useita vuosia. Eniten laitonta kauppaa on käyty osilla, jotka ovat peräisin muun muassa viidakkokukosta, karhusta, mustakarhusta, sudesta ja jääkarhusta. Kyseisten eläinten osia on ostettu esimerkiksi Intiasta, Yhdysvalloista, Kanadasta ja Virosta. Suomen ympäristökeskus on ollut yhteydessä useiden maiden vastaaviin ympäristöviranomaisiin epäilyttävien yritysten osalta.

Esitutkintavaihe päättyi huhtikuussa 2011 ja rikosjutut hajautettiin syyttäjin syyteharkintaan. Tammi-kuun 2012 alkuun mennessä suurin osa rikostapauksista on käsitelty kärjäoikeuksissa eri puolilla Suomea. Lähes kaikissa tapauksissa kärjäoikeus on päättänyt antamaan sakkotuomiot luonnonsuojelurikkomuksesta yritysten vastuuhenkilöille. Lisäksi korvattavaksi on tullut rikoshyöty, jonka suuruus on luonnollisesti riippunut kyseisen toiminnan laajuudesta.

Suurin osa Suomessa selvitetystä laittomaksi epäilystä kaupasta oli tapahtunut Euroopan unionin sisällä. Tällä oli puolestaan vaikutusta siihen, miten CITES-lupamenettelyä sovellettiin ja mitä asiakirjoja kaupan yhteydessä vaadittiin.

Sittenmin Suomen ympäristökeskus on selvittänyt ohjeistustaan, joten suomalainen perhokalastusala on saanut tarvittavaa tietoa siitä, miten voimassaolevien lakien ja määräysten mukaisesti alalla toimitaan.

Rikostorjuntaa tukeva toiminta

Rikostorjunnan pakkokeinoista

Telekuuntelu

Vuonna 2011 tuomioistuimet myönsivät Tullille 254 (243 vuonna 2010) telekuuntelulupaa, joista kahta lupaa ei käytetty. Yhtään telekuunteluvaatimusta ei hylätty.

Kuuntelun kohteena olleiden teleliittymien ja niitä käyttäneiden tai hallussa pitäneiden rikoksesta epäiltyjen määrät olivat viime vuosikymmenellä jatkuvasa kasvussa. Tähän trendiin tuli muutos vuonna 2009, joka jatkui vuonna 2010. Vuonna 2011 telekuuntelun kohteena olleiden liittymien lukumäärän selkeä lasku näyttäisi pysähtyneen ja pakkokeinon kohteena olleiden liittymien määrä pysyi edellisen vuoden tasolla.

Telekuuntelun kohteena olleiden henkilöiden lukumäärässä ei ole tapahtunut viimeisten viiden vuoden aikana juurikaan muutoksia. Edellä mainitut liittymät tai telepäätelaitteet, joihin telekuuntelua kohdistettiin, olivat rikoksesta epäillyn henkilön käytössä tai hallussa.

Telekuuntelua käytetään Tullissa lähinnä törkeiden huumausainerikosten ja törkeiden veropetosten esitutkinnassa. Mainittujen rikosten osuudet jakautuivat edellisten vuosien tapaan siten, että kolmessa tapauksessa neljästä telekuuntelulupa liittyi törkeän huumausainerikoksen ja joka neljännessä tapauksessa törkeän veropetoksen selvittämiseen. Perusterikosten kehityksessä ei tapahtunut mainittavaa muutosta vuoteen 2010 verrattuna.

Televalvonta

Vuonna 2011 tuomioistuimet myönsivät Tullille pakkokeinolain mukaisia televalvontalupia yhteensä 458 (538 vuonna 2010). Pudotusta edelliseen vuoteen nähdessä tuli 17 prosenttia. Niin ikään kohteena olleiden liittymien lukumäärän lasku oli huomattava – noin viidennes, kun vuonna 2010 televalvontaa kohdistettiin 691 teleliittymään tai telepäätelaitteeseen, vuonna 2011 määrä oli 570.

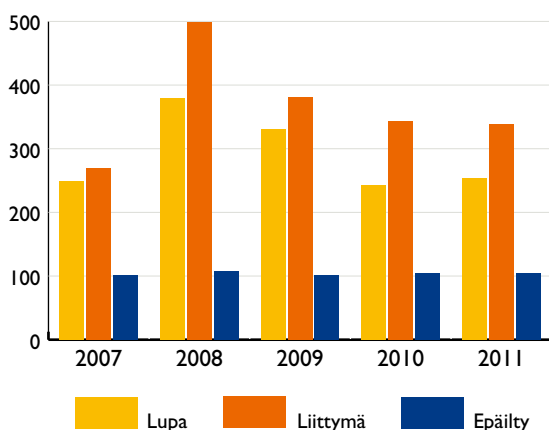
Pakkokeinolain mukaisen televalvonnan kohteena oli tarkastelujakson aikana 254 (288 vuonna 2010) epäiltyä. Näin ollen siis myös pakkokeinolain mukaisen televalvonnan kohteena olleiden henkilöiden määrä laski, joka oli suhteellisesti kuitenkin hieman vähäisempää kuin lupien ja kohteena olleiden liittymien määrän lasku ja se pysyi edellisten vuosien keskiarvon tasolla.

Pakkokeinolain 5 a luvun 3 §:n mukaista televalvontaa käytettiin yleisimmin törkeiden huumausainerikosten (85 kpl, 71 kpl / 2010) ja törkeiden veropetosten (26 kpl, 28 kpl / 2010) tutkinnassa.

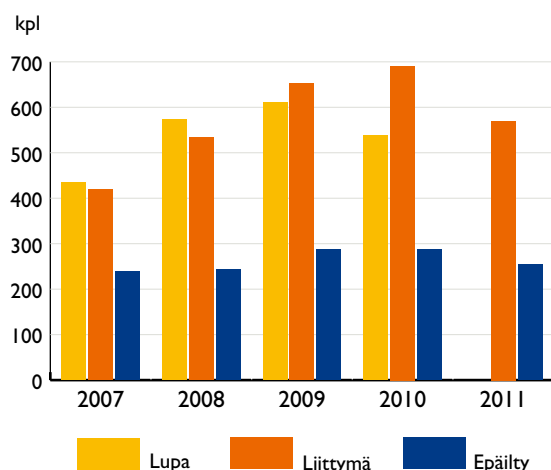
Törkeä dopingrikos oli televalvonnan perusterikoksena 18 tapauksessa (2 kpl / 2010) ja viidessä tapauksessa kyseessä oli perusmuotoinen huumausainerikos (4 kpl / 2010).

Merkille pantavaa on törkeiden dopingrikosten osuuden huomattava kasvu vuoteen 2010 verrattuna. Nyt kyseessä olevan kaltaiset vuosittaiset vaihtelut saattavat selittyä yhden laajemman rikoskokonaisuuden tutkinnalla.

Telekuunteluluvat, liittymät ja epäillyt
2007–2011

Televalvontaluvat, liittymät ja epäillyt
2007–2011

Kansainvälinen toiminta

Tullirikostorjunnan oikeus- ja virka-avut

Tullin rikostorjunnan asiantuntijapalvelun oikeus- ja virka-apuryhmä vastaa keskitetysti Tullin rikostorjuntaan liittyvästä virka- ja oikeusaputoiminnasta sekä tullirikostorjunnan yhdysmiestoiminnasta ulkomailta. Tullin ulkomaille lähettämiin oikeusapupyynnöihin tehdään laadullinen ja juridinen varmistus. Kunkin jutun tutkinnanjohtaja vastaa pyydettyjen toimenpiteiden laillisuudesta. Oikeus- ja virka-aputoimintaa tukevat merkittävästi omat Europol- ja PTN-yhdysmiemme sekä muiden Pohjoismaiden PTN-yhdysmiehet. Suomen tullin lähettämiä yhdysmiehiä oli sijoitettuina Haagissa, Tallinnassa ja Pietarissa.

Oikeusavuuissa pyydettyjä toimenpiteitä ovat erilaiset kyselyt liittyen henkilöihin, yhtiöihin ja ajoneuvoihin sekä asiakirjapyynnot, henkilöiden kuulustelut ja lisäksi tarvittaessa myös pakkokeinot. Tiedonvaihto ja toiminta perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin, joista keskeisimmät ovat Napoli II -sopimus, MLA 2000 -sopimus sekä kahdenväliset tulliyhteistyö- ja rikostorjuntasopimukset.

Vuonna 2011 ryhmässä käsiteltiin oikeusapuna yhteensä 124 asiaa, jotka jakaantuivat lähes tasan lähtevien ja tulevien kesken. Tulevista oikeusapupyynnöistä yli puolet lähetettiin Venäjältä, kun taas suurin osa Suomesta lähtevistä oikeusapupyynnöistä suuntautui Viroon. Virka-apuna käsiteltiin yhteensä 468 tapausta.

Lisäksi vastaanotettiin noin 500 epäiltyyn tullirikokseen liittyvää vihjetä joko puhelimitse tai Internetin kautta.

Kansainväliset operaatiot

Vuonna 2011 Tulli osallistui useaan kansainväliseen ja kansalliseen operaatioon, jotka toteutettiin niin Tullin sisäisesti kuin viranomaisyhteistyönä. Kohteina olivat muun muassa huumeet, lääkkeet, tuoteväärennökset ja savukkeet.

Kansainvälisiä yhteistyöoperaatioita olivat muun muassa Block, Pangea sekä Barrel.

Block oli logistiikkarikollisuuteen kohdistuva Suomen tullin johtama kansainvälinen operaatio. Pangea-lääkeoperaatio toteutettiin maailmanlaajuisesti neljännen kerran ja Suomen vastuulliset viranomaiset olivat tullijohtoisesti mukana toisen kerran. Barrel-operaatio kohdistui savukkeiden ja huumaaavien lähtöaineiden salakuljetukseen kolmansista maista EU:n alueelle.

Operaatiot Short Circuit, Fair play 2 ja Fireblade

kohdistuivat tuoteväärennöksiin. Muita operaatioita olivat muun muassa Global shield, Paad, Global hoax 2 ja Discount.

Operaatio PANGEA

Pangea oli maailmanlaajuinen operaatio, johon osallistui 81 maata (44 maata vuonna 2010).

Operaatiota koordinoi komitea, johon kuuluvat INTERPOL, WCO, USICE (U.S. Immigration and Customs Enforcement) sekä PSI (Pharmaceutical Security Institute) ja IIWA (International Internet Week of Action). Suomessa operaatio toteutettiin viranomaisyhteistyönä 20.–27.9.2011, ja siihen osallistuivat Tulli, Poliisi ja FIMEA.

Operaation tavoitteena oli pääasiassa paljastaa laittomien ja väärennettyjen lääkkeiden myyjiä eri verkkokauppasivuilta. Tarkoituksena oli takavarikoida lääkeväärennökset sekä muut laittomat lääkevalmisteet ja poistaa ne markkinoilta, identifioida laittomien lääkkeiden tuottajat ja toimittajat sekä näihin liittyvät tai näitä mahdollisesti tukevat rikollisorganisaatiot.

Operaation aikana takavarikoitiin yli 2,5 miljoonaa laitonta tai väärennettyä lääketablettia 48 eri maasta. Takavarikoituja lääkkeitä olivat muun muassa antibiootit, anaboliset steroidit, syöpä-, masennus- ja epilepsialäkkeet sekä laihdutusvalmisteet. Operaatio osoitti jälleen kerran, kuinka tärkeää viranomaisyhteistyö on niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Operaatio oli erittäin onnistunut ja kertoi ongelman laajuudesta ja siitä kuinka helppoa on lääkeväärennosten tilaaminen Internetin kautta.

Operaatio FLASH

Kansallinen operaatio FLASH kohdistui Helsinkiin saapuvaan meriliikenteeseen tarkoituksena paljastaa Euroopan eri maista Suomeen mahdollisesti tapahtuvia huumausaineiden salakuljetustapauksia.

Operaatioon osallistuivat Helsingin meritulli, Eteläisen tullipiirin tarkastus ja koirapartiot,

Sataman PTR-erityisyksikkö, Etelä-Suomen PTR-yksikkö sekä rikostorjunnasta rikosanalyysiyksikkö ja valtakunnallinen tarkkailuyksikkö sekä Europolin alueellinen yhdyshenkilö.

Viikon kestäneen operaation aikana tehtiin yli 1 500 erilaista puhuttelua ja tarkistusta/tarkastusta, jotka kohdistuivat henkilöautoliikenteeseen, kaupalli-

seen rahti liikenteeseen ja matkustajaliikenteeseen.

Operaation aikana paljastui yksi törkeä huumausainerikos. Kohde profiloitui rikosanalyysiyksikön ja Europolin analyysin perusteella. Kohde ilmoitettiin Tullin valtakunnalliselle tarkkailuyksikölle, joka tarkkaili kohdetta. Tarkkailun perusteella kohde ja häntä tapaamaan tullut mieshenkilö otettiin kiinni. Tarkastuksessa kohteen kuljettamasta ajoneuvosta löytyi 1 278 kpl / 8 mg Subutex-tablettia.

Lisäksi tarkastettiin ajoneuvo, jolla oli Suomeen tulossa etukäteisprofiloinnin perusteella kaksi ryöstötaustaa omaavaa henkilöä. Tarkastuksessa ajoneuvosta löytyi erittäin aidon näköinen replika-ase, sorkkarauta ja kommandopipoja. Suomessa etsintäkuulutetun henkilön jatkoselvittely siirrettiin Helsingin poliisille.

Venäjältä Suomeen liikennöivän St. Peter Linen matkustaja-aluksesta löytyi tullitarkastuksen ja läpivalaisun perusteella henkilöautosta 218 kartonkia laittomasti maahantuotuja savukkeita.

Lisäksi operaation aikana Virosta saapuvasta laivaliikenteestä paljastui rikosanalyysin avulla yli 20 henkilöä, joilla oli varkaus- ja/tai ryöstötaustaa Suomessa tai muualla Euroopassa.

Operaatio FLASHin tuottamien tulosten kannalta Europolin rooli oli erittäin merkittävä. Europolin alueellisen yhdyshenkilön kautta operaatioon saatiin runsaasti kansainvälistä tiedustelutietoa, jota voitiin suoraan hyödyntää kohteiden profiloinnissa. Kyseisen menettelymalli todettiin erittäin toimivaksi ja vastaavanlaista yhteistyötä on hyvä jatkaa ja lisätä.

Alueellinen Block-projekti rikollisten toimijoiden kartoittamiseksi logistiikkaketjussa

Monialaisen alueellisen lainvalvontaprojektin (Block) tarkoituksena oli kerätä ja analysoida tietoja osallistujamaista ja siitä, miten rikolliset toimijat hyödyntävät laillisia yritys rakenteita logistiikkaketjussa. Suomen tullin vetämään projektiin osallistuivat Suomen poliisi, Ruotsin tulli ja poliisi, Liettuan, Saksan, Norjan, Viron ja Puolan tullit, Venäjän tulli ja poliisi sekä Europol ja OLAF. Projekti sai rahoitusta komission ISEC-ohjelmasta (Prevention of and Fight against Crime Funding).

Hanke (Block-projekti) aloitettiin laajalla kansainvälisellä seminaarilla joulukuussa 2009, jonka jälkeen käynnistyi analyysiprojekti. Analyysin pohjalta jokaisesta osanottajamaasta valittiin sovittu määrä yrityksiä, joihin samanaikaisesti kohdistettiin operatiivisia toimia.

Operaation aikana analysoitiin 611 varoitusviestiä, joista 235 kohdetta valittiin tarkastettavaksi. Tuloksena oli 11 rikosta sekä 4 hallinnollista sanktiota. Projektin loppuraportti valmistui syyskuussa 2011.

Lainvalvontaviranomaisilla on rajallisesti tietoa siitä, kuinka paljon rikolliset toimijat käyttävät hyväkseen laillisia yritys rakenteita kansainvälisessä kaupassa, erityisesti tavaroiden kuljetuksessa ja varastoinnissa. Projektin tarkoituksena oli syventää eri viranomaisten tietoa ja tietoisuutta logistiikkaketjuun liittyvästä laittomasta toiminnasta erityisesti niiden maiden välillä, joilla on maaraja tai vilkasta kauppaa Venäjän kanssa. Tavoitteena oli myös edistää kaikkien osallistujamaiden lainvalvontaviranomaisten välistä yhteistyötä ja luoda siihen parhaita käytänteitä.

Projekti koostui projektiryhmän kokouksista, osallistujamaissa toteutetuista analyysistä, aihepiiriä kä-

sittelleestä seminaarista, analyysiin pohjautuneesta operaatiosta ja loppuraportista.

Projektin lähtökohtana oli Europolin valmistama järjestäytyneen rikollisuuden uhka-arvio siitä, miten järjestäytynyt rikollisuus hyödyntää laillisia yritys rakenteita erityisesti kuljetus sektorilla. Suomen tullin tekemissä sisäisissä kartoituksissa oli jo aiemmin löydetty rikollisia toimijoita, jotka toimivat ulkomaankauppaa harjoittavien yritysten taustalla. Tämä analyysityö sekä kansainvälisistä operaatioista saatu kokemus toimivat projektin pohjana.

Projekti mahdollisti analyysityön kautta uudenlaisen lähestymistavan ulkomaankaupassa esiintyvien rikollisten toimijoiden kartoittamiseen. Projektista saatavilla tiedoilla voidaan edistää lainvalvontaviranomaisten yhteisiä strategioita rajat ylittävän rikollisuuden torjunnassa.

Lisäksi projektin tuloksia voidaan hyödyntää laajemminkin ulkomaankaupan valvonnassa ja puuttua tehokkaasti logistiikkaketjussa ilmenevään laittomaan toimintaan myös ennaltaehkäisevästi.

Tullin rikostorjunalla PTN-yhdysmies Pietarissa

Suomen tullin rikostorjuntaosasto asetti yhdysmiehen Venäjälle vuoden 2011 elokuun alusta alkaen. Aiemmasta poiketen, yhdysmies sijoitettiin Moskovan Suomen suurlähetystön sijaan Suomen Pietarin pääkonsulaattiin. Tähän ratkaisuun päädyttiin Suomen ja Venäjän tullirikostorjuntaa koordinoivan työryhmän päätöksellä sillä perusteella, että rajan läheisyydestä johtuen operatiivisen, välitöntä reagointia vaativan, tiedonvaihdon merkitys on erityisen painava.

Pietarin yhdysmies toimii Venäjällä PTN-statuksella osana kansainvälistä yhdysmiesverkostoa, eikä Pietariin ei ole asetettu muita PTN-verkoston kuuluvia tullirikostorjunnan yhdysmiehiä. Ensisijaisena tehtävänä on avustaa operatiivisen tiedon vaihtoa Suomen ja Venäjän tulliviranomaisten operatiivis-tutkinnallisten yksiköiden välillä konkreettisissa tullirikosasioissa.

Tärkeimpinä yhteistyökumppaneina ovat Venäjän Luoteinen operatiivinen tulli sekä rikostorjunnan päähallinto Moskovassa. Yhteisiä projekteja, joihin Suomen tullin rikostorjunta myös osallistuu, ovat Venäjän Huumerikostorjuntaviraston sekä Sisäasiainministeriön poliisiosaston koordinoimat hankkeet, joita Suomen KRP:n Pietariin asettamat kaksi poliisiyhdysmiestä hoitavat.

Vaikka yhdysmiehen tehtävä on pelkästään rikostorjunnallinen, erityisen työllistäviksi ovat kuitenkin osoittautuneet yritysten sekä matkustajien Tullille esittämät kyselyt koskien menettelyllisiä seikkoja sekä matkustussääntöjä.

Pietarin pääkonsulaatti on Suomen ulkoasiainhallinnon suurin ulkomainen edustusto maailmalla. Henkilöstön määrä on noin 230, joista lähetettyjä virkamiehiä on noin 50 henkilöä. Suurin työllistävä yksikkö on viisumiosasto.

Konsulaattiin on sijoitettu usean eri ministeriön erityisvirkamiehiä, joiden tehtävänä on koordinoida sekä seurata oman ministeriönsä tai viraston projekteja Luoteis-Venäjän eri viranomaistahojen kanssa. Tämä käytäntö on todettu erityisen toimivaksi viranomaisyhteistyön kannalta, koska eri hallinnonalan projekteilla on usein yhtymäkohtia sekä synergiaetuja keskenään. Tullin rikostorjunta tuo tähän viranomaisverkostoon oman arvokkaan lisänsä.

TULLI
• TULL •
CUSTOMS

